259. številka. V Ljubljani, v soboto, 31. oktobra 1914. XLVII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen: celo leto naprej . . . . K 24·— | pol leta „ . . . . 12·— | četrt leta „ . . . . 6·— | na mesec „ . . . . 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto naprej . . . . K 22·— | pol leta „ . . . . 11·— | četrt leta „ . . . . 5·50 | na mesec „ . . . . 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo,) telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto skupaj naprej . K 25·— | pol leta „ „ . . . 13·— | četrt leta „ „ . . . 6·50 | na mesec „ „ . . . 2·30

za Nemčijo: celo leto naprej . . . K 30·—
za Ameriko in vse druge dežele: celo leto naprej . . . . K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Svetovna vojna.

Izbruh rusko-turške vojne.

Pomorski boji v Črnem morju. — Turki bombardirali Sebastopol. — Na ruskem Poljskem ni bojev. — Odbiti ruski napadi pri Nisku in Starem Samboru. — V celem je vjetih 73.179 sovražnikov.

IZBRUH RUSKO-TURŠKE VOJNE. — TURKI OBSTRELJUJEJO SEBASTOPOL. — POMORSKA BITKA V ČRNEM MORJU.

Carigrad, 29. oktobra. (Kor. ur.) **Kasno popoldne se je v ministrstvu zunanjih del pod predsedstvom velikega vezirja vršila izredna seja ministrskega sveta, kateri se pripisuje velika važnost.**

Carigrad, 29. oktobra, ob 10. zvečer. (Kor. urad.) **Glasom uradnih poročil, je danes dopoldne v Črnem morju rusko brodovje napadlo turško vojno mornarico. V boju, ki se je nato razvil, se je potopil neki ruski minonosec in 1 torpedni rušilec. — Turki so osvojili ruski premogovni parnik s 13 častniki in 87 vojaki. Sevastopol so Turki z uspehom bombardirali.**

Berolin, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Berliner Zeitung« javlja: **Po uradnih vesteh iz Carigrada, je nekaj ruskih torpedovk poskušalo preprečiti odhod turškega brodovja iz Bospora v Črno morje. Turško brodovje je jelo streljati in je potopilo 2 ruski ladji. Nad 30 ruskih mornarjev so Turki vjeli. Turško brodovje ni imelo nobenih izgub.**

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. ur.) **V včerajšnji pomorski bitki v Črnem morju je bila potopljena tudi ruska topničarka »Kubanec«.**

(Topničarka »Kubanec« je ena najstarejših ladij ruskega črnomorskega brodovja, spuščena je bila v morje leta 1888. Ima 1280 ton deplacementa, razvija s 1522 konjskimi silami 13 milj brzine; njena posadka šteje 135 mož. Armirana je z 2 topovoma kalibra 20 cm, 1 top kalibra 15 in 6 topov kalibra 4·7 cm. Dolga je 67 m, široka 12 m.)

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. ur.) **Rusko, angleško in francosko poslaništvo niso povodom bajramskega praznika razobesila zastav, kakor je bilo to sicer v navadi.**

Bukarešta, 30. oktobra. (Kor. u.) »Universal« javlja iz Galaca, da je turška eskadra rusko stacijsko ladjo »Denez« potopila.

Berolin, 30. oktobra. (Kor. urad.) Poročajoč o rusko-turškem spopadu v Črnem morju, izreka vse časopisje soglasno mnenje, **da ni začela Turčija, ampak da je turško postopanje le samoobsebi razumljiva posledica nečuvenega kršenja turške integritete, storjene s tem, da naj bo turškim vojnim ladjam zabranjeno, zapustiti lastne teritorijalne vode.**

* * *

ODBIT RUSKI NAPAD PRI NISKU. — RAZSTRELJENA RUSKA MUNICIJSKA ZALOGA PRI STAREM SAMBORU. — NAŠA ARMADA OSVOJI VIŠINE PRI TURKI. — DOSLEJ JE 73.179 SOVRAŽNIKOV V NAŠEM VJETNIŠTVU.

Dunaj, 30. oktobra. (Kor. urad.) **Uradno se razglaša dne 30. oktobra opoldne: Na ruskem Poljskem se tudi včeraj niso vršili boji. Ob Spodnjem Sanu so bile močnejše sovražne čete, ki so južno od Niska prekoračile reko, po hudem boju zavrnjene. Pri Starem Samboru smo razstrelili s topovi neko rusko municijsko skladišče. Vsi sovražni naskoki na višine zahodno od tega kraja, so bili zavrnjeni. V prostoru severnovzhodno od Turke so zavzele naše napadajoče čete več važnih višinskih postojank, ki jih je moral sovražnik v begu izpraznititi. Naši črnovojniki so v teh bojih zajeli mnogo vjetnikov.**

Skupno število v monarhiji interniranih vojnih vjetnikov je znašalo dne 28. oktobra 649 častnikov in 73.179 mož, ne vštevši prav številnih, še ne odposlanih vjetnikov iz bojev zadnjih tednov na obeh bojiščih.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalmajor.

* * *

Vzpostavljenje uprave v Črnovicah.

Kakor se poroča, se je bukovinski deželni predsednik, grof Meran, v četrtek vrnil v Črnovice ter je prevzel zopet upravo dežele. — Od Rusov potrjeni občinski svet je razpuščen in uprava mesta je poverjena vladnemu komisarju. **Ob reki Prut se vrše med našimi in ruskimi četami krvavi spopadi.**

* * *

Rusi v Bukovini.

Rusi so se dne 19. oktobra umaknili v treh smereh iz Bukovine. En del se je umaknil proti ruski Novi Suliti, drugi del proti reki Sereth in tretji del, kakih 30.000 mož, v gozd nasproti romunskemu kraju Budi, kjer so se vršili krvavi boji z avstro-ogrskimi četami. V teh bojih je bilo na obeh straneh mnogo žrtev, končno pa so se morali Rusi umakniti iz Galicije. Rusko glavno taborišče so takoj premestili iz Črnovic v avstrijsko Novo Sulito v kastel veleposestnika Krausa. Na ukaz ruskega gubernatorja Evrejnova, je odšel vojaški vlak v Črnovice, da odpelje ruske vojne vjetnike v besarabski Lipkanj, spotoma pa so naši vse osvobodili. Dne 21. oktobra so se vršili boji že pri Hotinu v Besarabiji. Prebivalstvo je v paničnem strahu zbežalo. Železniški promet med Črnovicami in Lipkanjem je bil ustavljen. Več vlakov so naše čete zaplenile.

Rusi so koncentrirali močne čete v severni Besarabiji, kar dokazuje, da ne morejo preboleti izgube Črnovic in da se hočejo boriti za Bukovino. Zlasti Besarabija in Podolska pokrajina sta žitnici Rusije in sta neprimerno bolj dragoceni, kakor severne pokrajine. Če bodo torej Rusi od Črnega morja potisnjeni proti vzhodu, bo tudi konec vojne. Naši sovražniki vedo to prav dobro.

* * *

ZADNJI DOGODKI NA RUSKEM POLJSKEM.

Zadnje dni oktobra so začele naše in nemške čete z ofenzivo na črti Lodž - Petrokov - Jedrzejow - Opatowice - Tarnov - Grybow. Ofenziva se je vršila v smeri na Varšavo, Ivangorod, Sandomir in Przemysl. Rusi so bili po bitki pri Grodeku in Ravi Ruski meseca septembra prodrli samo do Visloke v Galiciji, ker so jim zmešale nove nemške čete na ruskem Poljskem račune. Naše čete zopet so jih prisilile, da so opustile svojo ofenzivo in da so se popolnoma nanovo razvrstile. To se je zgodilo za Vislo in za Sanom od Varšave do Karpatov ter so morali ostati Rusi v defenzivi. Avstro - ogrska in nemška ofenziva je hitro napredovala, vse zadnje ruske čete so bile uničene in naše čete so celo tu in tam prekoračile Vislo in San. Šele sredi oktobra so Rusi končali svojo novo razporedbo ter začeli s protiofenzivo. Postavili so v boj razen svojih galiških čet še močne dele armade ob Njemenu in kavkaške, sibirske in turkestanske zbore ter najbrže tudi rezervni letnik 1914, kakih 600.000 mož, skupaj torej približno 100 do 120 divizij. Ta velikanska sila je seveda združeni avstro - ogrsko - nemški sili na številu mnogo nadkriljevala.

Ruska protiofenziva se je pričela s silnimi napadi osmih zborov okrog in severno od Ivangoroda, ki so bili vsi krvavo zavrnjeni. Potem so prišli veliki kavalerijski boji okrog Sochaczewa, zahodno od Varšave, kjer je imela ruska kavalerija hude izgube in se je morala umakniti. V tem času so se približali Nemci Varšavi na 15 kilometrov ter so stali v črti Blonie - Piaseczno. Rusi so pričeli nato z ofenzivo preko Visle, zahodno in južno od Varšave. Rusi so prodrli s severa proti Sochaczewu in Bloniju ter ogrožali levo nemško krilo, nato so posegli preko Gore Kalvarije na Piaseczno in preko Kozienice v smeri na Radom. To protiofenzivo so Rusi izvršili s svojo velikansko premočjo, kljub temu se je povsod ustavila, ker ni mogla omajati falange naših in nemških čet. Vendar je prišla številna premoč Rusov do veljave. V prostoru Sochaczew - Blonie ni bilo levo desno krilo dosti močno in ker v trenutku ni bilo dosti čet, da bi podaljšale krilo in zavrnile napad v boku, se je to krilo umaknilo na Skierniewice. S tem pa so bile tudi ob Visli stoječe čete prevèč izpostavljene stranskemu napadu, in zato je bilo pametno, ravnati se po levem krilu. S to umaknitvijo fronte, so se umaknile nemške in naše armade napadu s strani ter so se najbrže postavile v črti Plock - Skierniewice - Radom-Sandomier. Te nove pozicije nam dajejo možnost, podaljšati našo fronto, na drugi strani pa moremo prizadejati Rusom v novi črti, ki smo si jo sami izbrali, toliko izgub na mrtvih, ranjenih in vjetih, da bo to skupaj z ruskimi žrtvami ob Visli rusko veliko premoč nam v prilog odločilno zmanjšalo.

* * *

Operacije v ruski Poljski.

Berolinski časopisi komentirajo jako hladnokrvno poročilo avstrijskega in nemškega generalnega štaba, da se armadi zbirata v novih pozicijah. »Berliner Tageblatt« je mnenja, da se nemški in avstrijski armadi brezdvomno posreči z novo akcijo na severu in na jugu obnoviti prodiranje čez Vislo in doseči svoje cilje. Tudi poudarja ta list, da se je že iz predidočih objav nemškega generalnega štaba dalo spoznati, da so Rusi pač zbrali tako velikanske čete, ki so provzročile, da sta nemška in avstrijska armada poiskali druge pozicije, a da ruske čete vendar niso dosti močne, da bi mogle nemški in avstrijski armadi pri njihovih pomikanjih delati težave. Napovedano novo grupiranje avstrijske in nemške armade priča, da je armadno poveljstvo popolnoma kos vsem težavam in se z vso odločnostjo pripravlja na novo ofenzivo. — »Berliner Zeitung am Mittag« priznava, da je armadno vodstvo čisto prav storilo, da se je odločilo za novo grupiranje nemških in avstrijskih sil ter razpravlja o tem, kje je dobila Rusija nove moči, da jih je mogla spraviti na bojno polje. List pravi: Mogoče je samo, da so to kori iz daljnjega Vzhoda, ki so prišli

LISTEK.

Spomini iz Italije.

(Popotnik.)

(Konec.)

Nepretrgane procesije so se valile gorindol. Lepe Italijanke, preobložene z nakitjem, so se prešerno nasmehovale spremljevalcem in jih vnemale s svojimi gorečimi pogledi. Ti so jim govorili in frazarili, kakor znajo menda samo Italijani. V teh procesijah so bili raztreseni mnogoštevilni tujci, katere so izdajali že njihovi pogledi; pa tudi njihovi koraki niso bili tako prožni. Sicer pa, kdo bo iskal v trudnih popotnikovih korakih prožnosti!

S prijateljem sva krenila v stranske ulice. Začetkoma sva se samo izpraševala z začudenimi pogledi. Tam v novem mestu in v Vii Roma toliko bogastvo in tolika razkošnost in tu pa ta revščina! — Napol nagi ljudje so spali na ulici ob straneh. Med njimi je bila tuintam čreda počivajočih koz. Pred nekim pragom sva videla v umazane cunje zavito žensko umirati. (Takrat je bila doli kolera.) Oh te oči! Samo dvakrat je švignilo iz njih onemoglo hrepenenje, dasi sem dolgo stal pred umirajočo. Srce me je grozno bolelo. Tukaj sem še le jasno spoznal mizerijo in ničevost človeka v veselju.

Tudi prijatelj je stopal ginjen poleg mene. Kup umazanih in raztrganih otrok je ležal na trdem tlaku. Pod glavo so imeli roke. Iz nasprotne stene jih je gledala Madonna, katere mili obraz je razsvetljeval štirioglati venec lučic. Šla sva dalje. Ulica se je razširila.

Bila sva na Corsu Garibaldi. Pred neko gostilno sta pela dva narodna pevca. Težko je bilo razumeti besede iz temperamentne južne melodije in spremljajoče mandoline. Z ognjem v očeh in živimi gestami je prednašal eden to in še nekaj pesmic. Ločila sva se od njiju, ko sta bila že pred tretjo gostilno. O čuvstev polne napolitanske pesmi, poslušal bi vas vso noč! — Ko sva se vračala domov, sva vzdihnila skoraj oba hkratu: »Da, življenje, koliko se skriva v tvojih globinah!«

Čista jutranja modrina je visela nad Neapljem. Od vzhoda so začeli padati v njo prvi jutranji žarki in takoj se je pokazala v drugih tonih. Šel sem na hrib San Martine. Od Vezuva do Posilipa, kakšne tri ure na dolgo so se belile hiše v nepretrgani, loku podobni črti. Tam, kjer je bil lok najbolj napet, se je naslanjal nanj velikanski kup hiš kakor da bi ga hotela varovati pred zlomljenjem. Na spodnjem koncu je spal neusmiljeni napolitanski krotitelj — Vezuv. Pred lokom se je razpenjala morska gladina, posejana z ladjami in ladjicami. Nad njo in hišami je plaval čisti jutranji zrak. Oko je hrepenelo v daljave; seboj je zvabilo tudi srce.

Napotil sem se v luko in se namenil odpeljati kamor že bodi. Med potjo sem srečaval med ljudmi črede koz, ki so hitele iskat hrane na bližnje griče. Tu in tam jih je ustavljal pastir in hitro nadojil, pomolivši mu lonec mleka; to se je godilo pri vsaki čredi tako dolgo, dokler ni bila podojena zadnja koza. Sploh pa dela Napolitanec večji del vse na ulici. — Pred neko luknjo sem videl kup postopačev. Ko sem stopil malo bližje, sem videl, da so prodajali čike, ki so jih nabirali prejšnjo noč z lučmi v rokah po ulicah in kavarnah. Nedaleč od tam sem jih spet videl gručo. Stali so pred trgovino z ostanki jedil. O mizerija! Hitro sem pobegnil iz tistih ulic in se z vso silo otresel mučnih misli. Prišel sem v luko Santa Lucia. Zvedel sem, da pelje ob devetih parnik na Capri. Hitro sem si kupil vozni listek.

Čez pol ure smo obstali pred skrivnostno podzemeljsko odprtino »la Grotta azzurra«. Prestopili smo v majhne čolne. Vhod je bil tako nizek, da sem moral leči v čoln, ko sem se zdrsnil notri. Iz vsakega čolna, ki se je prizibal v jamo, je bilo čuti: Ah! Res sem radoveden, koga bi ne očarala ta srebrnočista modrina! Tukaj petje siren ni več samo vabljivo, temveč tako nebeško lepo, da izgubiš lastno voljo in se jim vdaš popolnoma, da bi te res bilo treba prevezati v čolnič, kot so nekdaj privezali Odiseja ob jadernik. Pod tem tajinstvenim obokom bi človek sanjal dolgo, dolgo, v večnost, ako bi ga ne odpeljali že čez četrt ure ven.

Počival sem v hotelu »Italija«. Pred njim stoji na čez sto metrov visoki pečini senčnat vrt, navpično pod njim pa je morje. Nekaj časa sem poslušal nemo in skoro brezizrazno pri sosednji mizi se pogovarjajoča umetnika. Potem sem obrnil oči na morje. Čuvstva in misli so postale tako smele, da sta jim bila že skoro nebesni obok prenizek in morje preplitvo. Ker nisem mogel ničesar več sprejeti, so kmalu ohlapnila. Vzdramila me je dama s koraldijami. — Če se ne motim, sem jo videl v hotelu Gorkega. Ob štirih me je poklicala sirena v luko.

Sedel sem k Angležem. Nisem razumel njihove govorice, a njihovo obnašanje me je vabilo že poprej. Tako neprisiljeno, ljubko, pa vendar samozavestno obnašanje se uče menda samo po oksfordskih in drugih angleških vzgajališčih in se da vzgojiti menda samo na podlagi angleškega temperamenta. Parnik se je bližal Neaplju. Od zapada so padali nanj še zadnji žarki.

Drugi dan sem obiskal Museo Nazionale. Tukajšnje zbirke so unikum, kakršnega nima svet. Žal, da mi je ostal za muzej samo en dan. Da najdemo v mestu, kjer je toliko siromaštva, tak muzej, je skoro neverjetno. V celem shranjujejo v njem okrog milijon objektov. Toliko ne najdemo v Vatikanu. Grške umetnosti je tukaj več nego v Rimu. Zastopane so skoro vse grške šole. Duša ti kar vriska veselja in se zahvaljuje očem za tečno hrano, ko hodiš po teh dvoranah. Oči vsakega obiskovalca obvise na farneški Heri, Venerah, Psihi, Umirajočem Perzijcu, Ranjen Galcu, Panu in Dafni. Farneški bik pa je itak poleg Laokona najinteresantnejša, nam dostopna skupina iz grške umetnosti. Iz oddelka doprsnih kipov, kjer so obračali umetniki vso pozornost na fiziognomijo, pa se niti ločiti ni mogoče. Se bradatega Homerja najdemo med njimi. Tamošnja zbirka slik je sicer skromnejša kot druge večje italijanske zbirke, toda nudi pa kljub temu veliko.

šele sedaj po dolgi vožnji na bojišče, ali so to oddelki tiste armade, ki je zaman poskušala zasesti vzhodnjo Prusijo, ali pa so to nove formacije, sestavljene po vzgledu nemških in avstrijskih črnovojnikov in so v njih samo vojaki v starosti 39 do 43 let.

* * *

POLOŽAJ NA BOJIŠČIH PROTI RUSIJI.

Na ruskem Poljskem korakajo močni ruski oddelki proti Sochaczewu - Skierniewici - Ravi - Novem miastu - Radomu. Doslej pa še ni prišlo do večjih spopadov. Hudi boji se vrše ob Spodnjem Sanu. Dva ruska armadna zbora sta prekoračila reko južno-vzhodno od Niska pri Zarzeczi in Ulanovu, naše čete pa so Ruse zopet pognale nazaj, pri čemer so morali Rusi pustiti v naših rokah mnogo ranjenih. Pri Jaroslavu je položaj več ali manj neizpremenjen. Tam se ljuti boji nadaljujejo. Pri Starem Samboru so naši opetovano zavrnili silne ruske napade. Rusi so imeli zelo velike izgube ter so izgubili tudi neko veliko artiljerijsko skladišče, katero so jim naše motorne baterije razdejale. Tudi v smeri proti Turki so se vršili silni boji. Rusi so nameravali tam obiti naše desno krilo in je zapogniti proti zahodu. Naše čete Rusov niso samo ustavile, marveč jih celo potisnile nazaj in jim prizadejale silne izgube. V teh bojih se je posebno odlikovala naša črna vojska.

»Stockholms Dagblatt« prinaša tole poročilo o razporedbi ruskih čet. Rusi so razdelili svojo vojsko na osem armad, katerih desno krilo stoji severno od Kovna, levo krilo pa severo-zahodno od Lvova. Med tema dvemama točkama se razteza glavna ruska fronta v velikem loku preko Grodna in ob rekah Narev, Visla in San v temle redu: I. armada: poveljnik Rennenkampf pri Kovnu, je sestavljena iz 2., 3., 4. in 20. zbora; II. armada: pri Grodnu, sestavljena iz finskih in bjelotoških zborov in enega sibirskega zbora, poveljnik Sjikinskij; III. armada: poveljnik Mistjenko, sestavljena iz 1., 5., 13., 15. in 23. zbora ter treh kavalerijskih divizij ob reki Narev; IV. armada: pri Varšavi, sestavljena iz gardnega in 14. zbora z velikim številom konjeniških divizij, poveljnik Lesicky; V. armada: Lublinska armada, poveljnik Plehve, sestavljena iz moskovskega grenadirskega zbora in štirih zborov; VI. armada: Cholmska armada, sestavljena iz štirih zborov, poveljnik Ewerth; VII. armada: pred Przemyslom, doslej poveljnik Radko Dimitrijev, sestavljena iz štirih zborov; VIII. armada: pri Lvovu pod Brussilovom, sestavljena iz dveh kijevskih zborov in več sibirskih in kavkaških zborov. Sibirskih zborov imajo Rusi na bojišču 3, kavkaških zborov 1, oba turkestanska zbora pa sta ostala doma.

»Corriere della sera« poroča iz Pariza: »Vojni poročevalec »Journala« v Rusiji poroča svojemu listu, da Rusi sedaj sestavljajo svoje sibirske zbore ter jih oborožujejo za vojno po zimi. Potem bodo odšli armadni zbori v Evropsko Rusijo. Več transportov je že odšlo. List opozarja, da so se Rusi tudi v japonski vojni bojevali pogosto pri — 25°, ne da bi imeli kako zavetje. Ruska vojna uprava je mnenja, da zima ne sme vplivati na potek vojnih dogodkov.

* * *

Generaloberst Hindenburg.

Iz Berolina poročajo, da pripoveduje več meščanov iz Gdanskega, ki so govorili s Hindenburgom, da je general popolnoma zdrav in da ni res, da bi bil zbolel na jetrih. Poslali so mu nič manj, kakor 82 zdravil. Pritoževal pa se je tudi, da ga ljudje kar bombardirajo s predlogi, kako naj se vojskuje. Teh načrtov ne more upoštevati, ker je že tudi sam izdelal načrt.

* * *

POLOŽAJ NA NEMŠKIH BOJIŠČIH.

Berolin, 30. oktobra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan dne 30. oktobra dopoldne.

Naši napadi uspešno napredujejo južno od Nieuporta in vzhodno od Ypresa. Vplenili smo 8 strojnih pušk in vjeli 200 Angležev.

V Argonskem lesu so naše čete zavzele več utrjenih stražnic in mnogo opornih točk.

Severno - zapadno od Verduna so Francozje izvršili brezuspešen napad.

Sicer je položaj tako na zapadu, kakor na vzhodnjem bojišču neizpremenjen.

* * *

Poveljnik Verduna.

Iz Curiha poročajo, da je poveljnik Verduna general Boyer. Njegovo ime se je izvedelo le po naključju ker je nastopil kot priča pred vojnim sodiščem v Parizu. Boyer je prijatelj vojnega ministra Berteuxa. Začetkom vojne je stal Boyer v Limburgu v Belgiji.

* * *

VELIKA BITKA V BELGIJI.

O vojnih dogodkih v Belgiji prihajajo ta-le poročila:

Iz Haaga: Boji za Dixmuiden prekašajo na divjosti in krvavosti ter na izgubah celo boje ob reki Maas in ob Nethi. Mnogo angleških vojakov je utonilo. Kljub silnim žrtvam hodijo vedno nove čete v boj. Boj ob obali še ne bo tako kmalu končan. Veliko je tudi število ranjenih; šole, seminari in samostani so pretvorjeni v lazarete:

Iz Londona preko Rima: V nedeljo zjutraj so našli v enem samem kanalu 2500 mrtvih. Ležali so v pravem potoku krvi. Cesta v Dixmuiden je posejana mrtvih. Mestoma so ležali mrtvi drug na drugem. Nemci so pričeli z bombardiranjem v petek ter so imeli nalog, da čim prej prodro do obali. Posebno strašne so bile atake nemških ulancev. Glavni boji so se vršili v Dixmuidenu in ob cesti v Nieuport. Bil je to boj artilerije, konjenice in bajonetov. Nemci so razstrelili mostove.

Iz Kölna: Holandski list »Tijd« poroča iz Ostenda: Od ojačenih pozicij zaveznikov pri Dixmuidenu so ostale samo še razvaline. Bajonetni naskok sledi naskoku. Boji mož ob možu so bili silno ljuti tako dolgo, da so Nemci v torek zavzeli neverjetno močne francosko-angleške zakope. Tudi »Nieuwe van den Dag« poroča iz Sluisa, da **so Nemci zasedli Dixmuiden.** Vest pa še ni potrjena.

Iz Havra: Belgijski uradni komunike pravi, da je bil položaj v nedeljo zvečer boljši, kakor v soboto, ko so morali Belgijci zapustiti pozicije ob reki Yser in ko so bili pognani 2 in pol milje nazaj. Od tedaj so stopili Belgijci, ojačeni od zaveznikov, na več krajih zopet v stik s sovražnikom. Izgube Belgijcev znašajo v devetih dneh 10.000 ranjenih in mrtvih.

Iz Pariza: **Dunkerque se pripravlja na obleganje.** Nepotrebno prebivalstvo mora mesto zapustiti. Če bodo Nemci začeli prodirati, bodo predrli jezove ob morju in pokrajino preplavili. Ostal bo samo pas, širok 3 km. Treba bo daljšega obleganja.

Iz Haaga: Streljanje topov ob belgijski obali je molčalo 36 ur. Vsled tega so angleški listi že trdili, da so angleške ladje s svojimi topovi pognali Nemce 15 km od obali. Sedaj se je boj med angleškimi ladjami in nemškimi obrežnimi baterijami s podvojeno silo obnovil. Nekatere angleške vojne ladje so oddale do 1400 strelov in včasih so posamezne ladje ustrelile po 16krat v minuti. Gent je poln angleških in francoskih ranjencev, ki jih počasi odpošiljajo kot vojne vjetnike v Nemčijo. Vedno nove nemške čete prihajajo v Belgijo, vsa pota so prenapolnjena. Tudi zavezniki dobivajo neprestano ojačenja. Za sedaj še ni misliti na odločitev. »Reuter« poroča, da vstopajo sedaj v fronto Nieuport-Dixmuiden indijske čete, ki so tvorile doslej rezervo.

Iz Havra: Zadnje belgijsko uradno poročilo govori o umikanju Belgijcev pred napadi Nemcev ob reki Yser. Nemška ofenziva ob Aisni je očitno posledica bojev ob reki Yser. Očividno namerava nemško armadno vodstvo zaporedoma napadati na celi fronti, da najde slabo točko v francoskih pozicijah ter jo nato prebije.

»Stampa« poroča iz Armentiera: Boj za Lille je dobil zadnje dni značaj oblegovalne vojne ker so Nemci zasedli utrdbe mesta, tako da morejo Angleži le počasi operirati. Cesta iz Armentiera v Lille, ob kateri stoje hiše in tovarne, je bila 4 do 5 dni pozorišče silno ljutih bojev. Posebno ljut je bil boj za neko tovarno, kjer so se bili Nemci zarili. Angleži so predrli zidovje ter nato poskusili silno krvav bajonetni naskok. Nemški letalci skoraj dan na dan obstreljujejo angleške kolone voz, ki vozijo proti fronti. Med nemškimi in angleškimi letalci je prišlo večkrat do bojev.

Vojaški kritik »Tempsa« je mnenja, da Nemci nimajo namena doseči Calais, ker od tam ne morejo Angliji več škodovati kakor iz Ostenda ali kakega drugega belgijskega pristanišča. Res je le, da so čete zaveznikov med Arrasom in morjem velika nevarnost za zvezo med posameznimi nemškimi armadami. Absolutno potrebno je, da se oproste za vsako ceno te nevarnosti, kar pa se jim po mnenju francoskega vojaškega kritika nikakor ne bo posrečilo.

Ženevski »Journal« poroča, da so Nemci ob skrajni belgijski obali nekaj kilometrov od Kadsanda postavili težke baterije. Od tam obvladujejo Nemci vhod v Scheldo in vse prehode v Severno morje med peščinami in obalo. Angleške ladje so prisiljene odpluti na odprto morje.

* * *

Mesto gubernatorja Belgije.

Iz Rotterdama poročajo, da je nemški gubernator v Belgiji von der Goltz odstopil. Pravi se, da je zbolel. V resnici je moral odstopiti, ker je bil preveč popustljiv. Potrjena ta vest ni.

* * *

Strah pred obstreljevanjem Londona.

Danski vladni list »Politiken« se bavi z vprašanjem, ali je mogoče Anglijo napasti na suhem ter prihaja do tega zaključka: Če naj bi poskusili Nemci invazijo na Angleško, bi morali spraviti nemške čete na velikanskih transportnih parnikih preko Kanala med tem ko bi mogli »Zeppelini« v veliki meri podpirati napad čet s tem, da bi uničevali utrdbe in provzročali paniko. Misel bombardiranja Londona iz »Zeppelinov« nikakor ni fantastična. Ta nevarnost se veča, čim gostejše so jesenske megle. Kmalu bo nemogoče iz Londona videti skozi gosto meglo zrakoplove. Angleška nervoznost je zato umljiva. Kar se tiče izkrcanja čet, Nemčija pač nima mnogo upanja, dokler ima Anglija še nepoškodovano brodovje. Nemški orjaški topovi ne streljajo preko kanala in angleška obal je dobro zastražena od angleškega brodovja. Tudi bi mogli prizadejati angleški podmorski čolni nemškim vojnim ladjam in eventualno tudi transportnim ladjam silno škodo. Vendar ni izključeno, da bodo Nemci poskusili izkrcati v Angliji čete. Mnogo večja pa je nevarnost, da bodo Nemci bombardirali London iz zrakoplovov.

* * *

Sprava v Irski.

Kakor se iz Londona poroča, je designirala angleška vlada voditelja Ircev in prvoboritelja za homerulo, Redmonda, za bodočega načelnika irske vlade. V Dublinu so se vršile velike maniefstacije za angleško-irsko bratstvo.

* * *

NEMŠKA KRIŽARKA »EMDEN« NA DELU.

Lipsko, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Leipziger Neueste Nachrichten« javljajo v posebni izdaji:

Po uradnem petrogradskem poročilu iz Tokija, je nemška križarka »Emden« na sidrališču pri Pulo - Pinangu s torpednimi streli potopila rusko križarko »Žemčug« in neko francosko torpedovko.

V svrho, da je sovražnik ne spozna, si je križarka nadela navidezen četrti dimnik in se je tako neopaženo lahko približala uničenima ladjama.

(Križarka »Žemčug« tvori s križarko »Askold« najmočnejši ladji ruskega sibirskega brodovja. Stara je 11 let, ima 3130 ton deplacementa ter 19.000 konjskih moči, ki razvijajo brzino 24 milj na uro. Posadka šteje 356 mož. »Žemčug« se je udeležila že japonsko - ruske vojne. Oborožena je z 8 topovi kalibra 12 cm in s 6 topovi kalibra 4·7 cm. »Emden« ji je po velikosti in hitrosti skoro enaka, glede oboroženja je »Emden« celo nekoliko slabejša, ker ima 12 le 10·5 centimetrskih topov. Otok Pulo - Pinang (angl. Prince of Wales), se nahaja v Malajski morski cesti ob Malajskem otoku in je angleška posest.)

* * *

»Karlsruhe«.

Iz Teneriffe poročajo, da nemška križarka »Karlsruhe« angleških parnikov »Indrani«, »Farn« in »Condor« ni potopila, marveč zaplenila. Vsi trije parniki so imeli premog. »Karlsruhe« je vzela premog tudi parnikoma »Cornish City« in »Ric Ignassu« ter parnika nato potopila.

* * *

Zavezniško brodovje pod angleškim vrhovnim poveljništvom.

Kodanjski listi poročajo iz Petrograda, da so Rusija, Anglija in Francoska sklenile, da prevzamejo Angleži vrhovno poveljništvo nad vsemi zavezniškimi morskimi silami. Vrhovni poveljnik je admiral Jellico. Francoska je prvotno protestirala proti temu načrtu, končno pa se je morala ukloniti volji Anglije, ker se Rusija ni protivila.

* * *

UPOR V JUŽNI AFRIKI.

Monakovo, 30. oktobra. »Münchener Neueste Nachrichten« javljajo: Včeraj se je vršil v Londonu važni ministrski svet, ki se je pečal s položajem v Južni Afriki, kjer se vstaja vedno bolj razširja. Število vstašev znaša baje že nad 10.000, ki so dobro oboroženi. Na čelo vstaškega gibanja so se postavili stari burski generali, predvsem popularni de Wett, katerega se Angleži najbolje boje. Doslej nepotrjene vesti hočejo vedeti, da se nahaja že cela kolonija ob reki Oranje v uporu.

London, 29. oktobra. (Kor. ur.) »Times« pišejo o vstaji v Južni Afriki: Očividno je vstaja že v polnem teku. Vodstvo je dobro. Vstaši imajo puške in nekaj municije. Lahko jih je hitro mobilizirati, poznajo deželo in imajo dobre konje. V Zahodnem Transvaalu je baje general Beyer poveljnik, dasiravno ni jasno, ali se je res pridružil vstaji. Beyer je bil več let tovariš Bothe ter mora poznati vse načrte in pripomočke vlade do zadnje pičice, zlasti tudi močno in slabo stran Brez dvoma je pri njem general Kemp, bivši častnik Delareya, ki je iz burske vojne znan kot hraber mož in izboren voditelj. Njegov osebni vpliv v Južni Afriki je velik. Brez dvoma smejo računati voditelji, kakršni so De Wett, Beyer in Kemp na gotovo spremstvo. Vstaši so trenutek dobro izbrali. Južnoafriško vojaštvo je zaposleno pri ekspediciji proti nemški Južnovzhodni Afriki. Angleške čete, ki so bile pred vojno v Uniji v garniziji, so odšle v Evropo. »Times« pravijo, da vstaši ne bodo imeli definitivnega uspeha.

Kapstadt, 30. oktobra. (Kor. ur.) Reuterjev biro javlja: General Hertzog je zapustil Blomfontain v nadi, da najde voditelje vstašev in jih pregovori, naj se vrnejo. Doslej pa ni mogel najti niti Dewetta, niti člana provincijalnega parlamenta Conroya, ki vodi eno četo vstašev. V koloniji Oranje doslej ni tekla kri.

»Mattino« poroča iz Londona, da se revolucijonarno gibanje De Wettovo v Južni Afriki dan na dan bolj širi. Vstaši so izborno oboroženi, imajo dobro vodstvo ter so pridobili baje zase skoraj vse prebivalce Heilbronna. Vjeli so tudi tamošnjo centralno vlado.

* * *

Manifest romunske socijalne demokracije za nevtralnost.

Kakor poročajo preko Budimpešte, je izdala romunska socijalna demokracija manifest, v katerem se najostreje izreka proti udeležbi Romunije pri sedanjem evropskem konfliktu ter pozivlja vlado, naj izžene vse tuje emisarje in agitatorje. Manifest se v posebno rezkem tonu izreka proti Rusiji in poudarja končno: Naše geslo mora biti predvsem mir za Romunijo!

* * *

Nemčija in Nizozemska.

Državni podtajnik v nemškem ministrstvu zunanjih del, Zimmermann, je imel z voditeljem nizozemskih socijalistov, Troelstrom, razgovor o bodoči usodi Nizozemske. — Zimmermann je izjavil: Nihče nam ne more očitati, da imamo namene proti Nizozemski, ali da jo mislimo inkorporirati Nemčiji. Naj je to ta ali oni tudi kdaj govoril ali pisal, nemška vlada priznava neodvisnost in nedotakljivost Nizozemske. To izjavljam uradno. To se tiče politične neodvisnosti. Kar se tiče gospodarskih razmerij, je pričakovati, da pride do zbližanja med raznimi državami in med Nizozemsko, ter da se bo Nizozemska iz ozirov na svoje interese pridružila Nemčiji. A tudi tako gospodarsko zbližanje se more zgoditi le na podlagi prijateljstva.

* * *

Belgijski denar.

Belgijska država obstoji pravzaprav le še na papirju, zakaj, nemška armada je okupirala največji del belgijskega ozemlja. Belgijski denar pa ni vsled tega čisto nič izgubil na vrednosti, nasprotno, v Berlinu ima belgijski denar danes še višjo ceno, kakor pred vojno. Nemška vladaračuna s tem, da bi cena belgijskega denarja lahko še poskočila in hoče to preprečiti s posebnimi odredbami.

* * *

PRED NOVIMI HOMATIJAMI V ALBANIJI.

Valona je že v italijanskih rokah. Čim je prispel italijanski vojni parnik »Dandolo«, je šel načelnik komisije, Hasan Effendi, na ladjo in pozdravil italijanskega admirala Patrisa. Prebivalstvo je ostalo popolnoma mirno.

Grško vojaštvo je medtem okupiralo vse tiste albanske pokrajine, ki so doslej hotele biti avtonomne in so stale pod vodstvom Zografosa in Spiromilova, dasi je Grška večkrat izjavila,da nima nikakih namenov glede teh pokrajin.

Medtem sklicuje Essad paša vse moško prebivalstvo, ki ni nad 40 let staro, pod svoje zastave. Namerava jih poslati v Skader in hoče ž njimi prisiliti skadrsko prebivalstvo, da pripozna otomansko zastavo kot svojo narodno zastavo. Prebivalstvo vseh vasi in mest okrog Valone pa se temu ustavlja in neče iti na boj proti Skadru.

V grškem parlamentu je ministrski predsednik Venizelos naznanil, da je grško vojaštvo okupiralo ob grški meji ležeče albanske province, a da Grška vendar priznava sklepe londonske konference glede Albanije in je okupacija albanskih pokrajin samo provizorična.

Ti dogodki pač spričo svetovne vojne ne vzbujajo preveč zanimanja, a vendar znajo postati še važni. Predvsem se vsakdo vprašuje, so - li vse velesile privolile v ti akciji Italije in Grške, ali ne. Zdi se, da ne.

* * *

Albanija. — Grki v Santi Quaranti.

Carigradski »Tanin« priznava človekoljubno postopanje Italije napram Albaniji. List naglaša, da bi vojaška intervencija Grške v Epiru, ki da sklepati na sporazum med Atenami in Rimom, imela lahko za posledico važne dogodke.

»Giornale d' Italia« poroča: **1200 grških vojakov se je izkrcalo v Santi Quaranti.**

* * *

Turčija in Rusija kot sovražnici.

Turška armada.

V balkan. vojni je doživela turška armada katastrofo, ki je pokazala vso gnilobo notranjega ustroja države in vojske nekdanjih osvojevalcev Evrope. Reorganizacijsko delo, kateremu se je bil posvetil mladoturški režim od leta 1908. sem zlasti v armadi, katere vežbanje so prevzeli nemški oficirji, ni moglo premagati notranje indolence in malomarnosti in moderna turška vojska, od katere so razni, ne dovolj podučeni poznavalci leta 1912. pričakovali, da bo strla armade balkanskih držav, je navzlic novemu orožju in izvrstni opremi doživela celo vrsto žalostnih porazov. Po balkanski vojni so se turški krogi znova z največjo vnemo posvetili reformatoričnemu delu. Posebno odposlanstvo nemških oficirjev je prevzelo pod vodstvom generala Limana v. Sandersa vodstvo te nove reorganizacije. Znano je, da je poklicanje nemške vojaške misije rodilo že letos spomladi razne konflikte s tripleentento. Vojna bo pokazala uspeh teh novih reform. Čas za nje je bil seveda prav kratek.

Turčija je leta 1880. uvedla splošno vojaško dolžnost, vsi moški od 21. do 45. leta so ji podvrženi, aktivna služba traja tri leta. Nemohamedanci se lahko odkupijo. Vojno stanje turške armade se računa na en milijon aktivnih (nizam) in rezervnih (redif) čet.

Ta armada je oborožena z modernimi infanterijskimi puškami in novimi Kruppovimi topovi, večinoma 7·5 cm in 12 cm.

Koliko čet od zgoraj navedenega milijona Turčija res lahko postavi v boj proti moderni armadi, kakršna je ruska, to se bo še le pokazalo.

Turška mornarica.

Od balkanske vojne sem, v kateri je igrala le mala križarka »Hamidije« pozornosti vredno vlogo, je Turčija svoje brodovje znatno izpopolnila. Kupila je po izbruhu sedanje svetovne vojne dve najmodernejši nemški vojni ladji: dreadnoughtsko križarko »Goeben« (sedaj »Sultan Selim«) in malo rapidno križarko »Breslau« (sedaj »Midilih«). Turški mornarji ne slovijo za dobre, vendar je smatrati, da se nahaja vodstvo brodovja v izkušenih rokah nemških mornariških častnikov. Angleži so zadnji čas celo trdili, da je dala Nemčija turški mornarici okrog 3000 svojih mornarjev in častnikov na razpolago. — Turško vojno brodovje šteje 1 ladjo tipa dreadnought (»Sultan Selim«, 22.000 ton), 2 starejši bojni ladji »Hairedén Barbarosa« in

»Torgut Reis« po 10.000 ton, ki jih je Turčija kupila leta 1910. od Nemčije, 1 rapidno križarko »Midillih« (bivšo »Breslau«) in 4 križarke, med katerimi je najbolj znana »Hamidije«, s 3800 tonami, 8 torpednih rušilcev in 10 modernejših torpednih čolnov. Ostalo brodovje, topničarke, torpedni čolni in 2 oklopni ladji, je zastarelo in pač ne reprezentira znatne bojne vrednosti.

Leta 1913. so spustili v angleški ladjedelnici moderni turški dreadnought »Rešad« v morje, katerega armatura ob izbruhu evropejske vojne še ni bila gotova. Kakor znano, ga je Anglija konfiscirala.

Rusko črnomorsko brodovje.

Rusija je začela še le v novejšem času reformirati svoje črnomorsko brodovje. Tozadevna akcija pa še ni dospela h koncu. Popolnoma gotov je dosedaj še le en dreadnought »Imperatrica Marija«, katerega so spustili lani z velikimi svečanostmi v morje. Dva dreadnoughta sta se nahajala koncem leta 1913. še v ladjedelnicah in gotovo še nista armirana. Pač pa si je Rusija zgradila v zadnjih par letih precej veliko moderno torpedno flotiljo. Rusko črnomorsko brodovje šteje naslednje bojne ladje: dreadnought »Imperatica Marija«, 23.000 ton z 12 topovi, kalibra 30·5 cm, in 20 topovi, kalibra 12, linijske ladje preddreadnoughtskega tipa: »Svjatij Evstafij«, »Ivan Zlatoust«, »Pantelejmon«, »Rostislav«, »Tri Svjatitelja«, »Georgij Pobjedonosec« in staro »Linop« z 11.000 do 13.400 tonami in precej močno armaturo (po 4 topove, kalibra 30·5 cm); 2 križarki »Kazul« in »Pamjat Merkurija« s 6670 tonami (2 ste bili leta 1913. še v ladjedelnicah in menda še nista armirani). Torpedna flotilja je prav močna: 22 deloma najmodernejših torpednih rušilcev, 13 torpednih čolnov starejšega tipa, 5 podmorskih čolnov (6 se jih je nahajalo koncem leta 1913. v delu in so morda tudi že gotovi), 4 stare topničarke in 2 minonosca.

Turčija proti Rusiji.

Že od balkanske vojne sem je v Turčiji veliko in močno gibanje proti Rusiji, Franciji in Angliji. Sicer se je mnogo odličnih turških državnikov zelo ustavljalo temu gibanju in poskušalo doseči sporazumljenje zlasti z Rusijo in z Anglijo, toda splošna popularnost sultanovega zeta Enver paše je bila močnejša od vseh teh prizadevanj. Nasprotje med Turčijo in tripelentento je naraslo, ko je bil nemški general Sanders pl. Liman imenovan za zapovednika carigradske armade. Faktično je s tem nemški general dobil poveljstvo turške armade v roke in zadobil ob enem največji vpliv na politiko Turčije. Rusija je že takrat, ko se o evropski vojni še nikomur ni sanjalo, nastopila z vso silo proti temu nemškemu vplivu na Turčijo, pa ni opravila ničesar. Od tedaj je bila napetost med Rusijo in med Turčijo permanentna in se je še poostrila vsled konfliktov med Turčijo in Angleško. Turški sultan ni samo vladar svoje države, ampak tudi cerkveni poglavar vseh Mohamedancev, kalif vseh mohamedancev, tudi tistih, ki žive v angleških kolonijah. Iz tega so se neštetokrat že rodila nasprotja in že davno se je na Angleškem začelo delo, mereče na to, da bi turški sultan nehal biti verski poglavar izven Turčije živečih mohamedancev.

V začetku sedanje vojne se je v Turčiji obstoječe nasprotje do Rusije in Anglije še poostrilo. Enver-paša in njegova stranka so sicer bili tudi za to, da naj ostane Turčija nevtralna, vsaj dokler ni gotovo, katera vojujočih se skupin ima več upanja na zmago, a preprečili so sporazumljenje z Romunsko, ki naj bi zagotovila mir na Balkanu v vsakem slučaju.

Naravno je, da skušajo vse velesile, ki so zdaj zapletene v vojno, potegniti nevtralne države na svojo stran. V Turčiji je še izza časa nemškega poslanika Marschalla posebno močan nemški vpliv. Je-li ta nemški vpliv bil merodajen za razne korake, ki jih je v zadnjem času storila Turčija, se zdaj še ne da dognati. Dejstvo je, **da je Turčija naenkrat zaprla Dardanele.** Ta odredba je Rusijo v njenih trgovskih interesih silno zadela in ji provzročila ogromno škodo. Ves ruski vprav kolosalni izvoz iz južne Rusije gre namreč skozi Dardanele in zdaj je bil nanje posebno navezan, ker je vsled vojne izvoz čez Baltiško morje nemogoč.

Zatvoritev Dardanel je v Rusiji vzbudila mnogo nevolje in Rusija je proti temu demonstrirala s tem, da je svoje vojne ladje postavila pred Bospor in zavzela stališče, da turško brodovje ne sme zapustiti turških teritorijalnih voda. Tudi Angleška je poslala svoje brodovje in ni pustila neke turške torpedovke iz teritorijalne vode, marveč jo zapodila nazaj pred Carigrad.

Ti konflikti so bili toliko pomembnejši, ker je turška vlada že pred dlje časom začela z mobilizacijo svoje armade in zdaj je prišlo do dogodka, iz katerega se zna roditi vojna. Bombardiranje ruskih mest ob Črnem morju in napadi na ruske ladje so dogodki, ki v vsakem času lahko provzroče vojno, posebno pa v sedanjem času, ko je Rusiji toliko ležeče na tem, da se ji odpro zopet Dardanele.

Avstriji in Nemčiji bi bilo pač pomagano kolikor toliko, če bi Turčija začela vojno proti Rusiji. Vsaka pomoč je dobra in Turčije ni podcenjevati. Na drugi strani pa se zdi, da tudi tripelententi ni nič na ohranitvi turške nevtralnosti. Angleška, Francija in Rusija so menda dogovorno z Italijo že napravile načrt za razdelitev interesnih sfer v Mali Aziji. V drugih časih bi pri tej razdelitvi morali upoštevati tudi Nemčijo in Avstrijo, sedaj pa najbrž mislijo, da je čas ugoden in si interesne sfere lahko razdele brez ozira na Nemčijo in Avstrijo samo po svojih koristih.

Danes pač še ni mogoče vedeti, kake konsekvence bi rodila vojna med Turčijo in med Rusijo, kako bo to vplivalo na Romunsko in na Bolgarsko, na Italijo in na Grško. Počile so prve bombe in bili so se prvi boji na morju — v prihodnjih tednih se bo pač pokazalo, kaka je situacija.

Zakaj gre Turčija z Nemčijo?

Na to vprašanje odgovarja profesor Becker v Bonnu sledeče: Že pri konferenci v Algecirasu se je trdilo: »Edini prijatelj Nemcev je Turek, mohamedanec. Res je, da bazira turško-nemško prijateljstvo na jako trdni skupnosti interesov, pa tudi na raznih čustvenih momentih. Treba je le pomisliti, da tvori **orijentalsko vprašanje** enega glavnih vzrokov sedanje evropejske vojne. Baš v orijentalskem vprašanju pa so velesile tripleentente najhujše sovražnice Turčije. Predvsem Rusija, katere stari velepolitični cilj so Dardanele, ki pa se nahaja tudi v najnovejšem čustvenem nasprotju z mohamedansko državo. Sovraštvo med izlamom in krščanstvom je danes najbolj vteleseno v razmerju Rusije in Turčije. Slovansko vprašanje je ta notranjih konflikt med obema državama le še poostrilo.

Mirnemu in uspešnemu razvoju Turčije se protivi tudi angleški imperijalizem, ki se izraža v geslu »od Kahire do Kalkute«. Anglija je sicer mnogokrat nastopila kot pokroviteljica Turčije in njen vpliv pri Visoki porti je bil do zadnjega časa velik, toda iz strahu pred nemško gospodarsko ekspanzijo v Mali Aziji se je sedaj popolnoma pobotala s svojo nekdanjo največjo konkurentinjo Rusijo, kar je uničilo njen vpliv v Carigradu.

Nemčija pa ima največji interes, da se Turčija ohrani. Nemška politika v orijentu nima nikakih teritorijalnih aspiracij, temveč zasleduje le gospodarske cilje. Tem ciljem služi najbolje neodvisnost in samostojnost Turčije, ki je Nemčiji kot soseda Anglije in Rusije v Egiptu in Aziji tudi politično dragocen prijatelj. Usoda Turčije je nezdružljivo združena s svetovno veljavo nemške države.

Konečno se je Nemčija pokazala vedno kot prijateljica izlama, zaščitnica najobčutljivejšega čustva turškega naroda — religijoznega. Nemški cesar je prisegal ob grobu Saladina prijateljstvo Mohamedancem in si pridobil neginljive simpatije celega Izlama. Angleži in Francozi so jadikovali, da se obnašajo Nemci kot pravi agenti provokaterji izlamitskega gibanja. To ni bilo res, toda sedaj bo treba, da pokaže Nemčija, da zna biti v svoji izlamski politiki tudi agresivna. Če se dvigne Izlam, katerega solidarnost sega daleč preko turških meja, potem bodo Angleži, Rusi in Francozi doživeli še bridke ure.

* * *

Zimska vojna proti Rusiji.

Profesor berolinske univerze, K. Balod, razpravlja o možnosti zimske vojne proti Rusiji. Od Napoleonovih časov sem vlada prepričanje, da je zima najboljši in najzmagovitejši zaveznik Rusije. Misli se, da bi morala vsaka velika armada, ki bi se upala pozimi prodirati po ruskih poljanah, poginiti od mraza in nedostatka živil. Kakor pred več kot 100 leti, tako bi tudi danes Rusija ustvarila pred prodirajočim sovražnikom umetno puščavo in jo prepustila žalostni usodi Napoleonovih čet. Zaupanje v to obrambno taktiko, je v Rusiji tako veliko, da po splošnem prepričanju nobeden poraz, in tudi če bi ruska armada izgubila 2 milijona vojakov, ne more Rusije prisiliti k miru. Pravi se, da imajo Rusi izvežbanega moštva med 21.—40. leti najmanj 7 milijonov. Ako bi bili zbori, ki se sedaj vojskujejo, uničeni, bi mogla Rusija do pomladi zbrati nove milijonske armade ter jih poslati proti zapadu. Pet do šest mesecev ruske zime bi zadostovalo za reorganizacijo poraženih čet. In ko bi zopet ta druga armada bila poražena, umikala bi se počasi, če treba, za Volgo. Medtem bi zopet nastala zima in Rusija bi se mogla znova oboroževati.

Profesor Ballod poudarja, da imata Nemčija in Avstrija največji interes, končati vojno še pred spomladjo, kajti v tem slučaju se jima ni bati nikakih opasnih gospodarskih posledic. Prisiliti Rusijo v par kratkih mesecih k miru, je pa seveda naravnost gigantska naloga: treba bi bilo zavzeti ne le Petrograd in Moskvo, temveč tudi južno industrijalno ozemlje, rudnike in železarne ob Doncu in orožarne v Caricinu, kajti, šele okupacija južnoruskega premogovnega in železarskega revirja prereže industrialno življensko živčevje Rusije, obustavi njene lokomotive, tovarne . . .

Napoleon je izgubil svojo armado le deloma v bitkah, poginila mu je večinoma od gladu, pa od mraza in končno od legarja.

Glavni problem za moderno armado, ki operira pozimi v Rusiji, je tudi danes, **ali je pri teh velikanskih daljavah mogoče, voziti seboj zadostno množino živeža in ali je mogoče, preskrbeti armado z dovolj toplo obleko?** Mora se računati z najneugodnejšim slučajem, da opustošijo Rusi vse ozemlje, iz katerega se umaknejo in da razderejo vse železnice tako korenito, da bi trajalo več mesecev, predno bi jih avstrijsko - nemške tehnične čete popravile.

Nemška in avstrijska armada udarita lahko po treh cestah v Rusijo. Prva, Napoleonova, vodi čez Kovno - Vilno - Smolensk na Moskvo, meri približno 920 kilometrov in gre skozi kraje, ki v mirnih časih komaj sami sebe prežive. Pokrajina je vseskozi peščena in ponekod močvirnata. Druga cesta vodi čez Petrograd na Moskvo in zdi se, da na to cesto v Rusiji precej mislijo, ker utrjujejo sedaj obrežje Baltiškega morja. Od Petrograda do Moskve je cesta sicer za 300 kilometrov krajša, kakor od Kovna do Moskve, toda mnogo slabejša, normalna zimska temperatura v teh krajih znaša — 9° do — 10 ° C. Po tej cesti bi armada ne mogla napraviti več kakor 20 do 25 kilometrov na dan. Tretja cesta je gospodarsko najvažnejša: s Podvoloczyske čez Kijev in od tam po Dnjepru na Jekaterinoslav - Poltavo-Harkov k Doncu in na Caricin. Tam bi se dalo Rusijo najobčutneje prijeti, kajti tam ima svoj premog, svoje železo in svojo žitnico, iz katere izvaža na leto čez 10 milijonov ton žita. Kratka ta cesta seveda ni. Od Podvoloczyske do Kijeva je 330 km, od tam do Caricina 1000 km . . . Pozimi zapade v teh krajih vedno sneg.

Gre sedaj za to, **kako bi morala biti armada opremljena**, da bi mogla pozimi prodirati v Rusijo in na katero največjo daljavo je mogoče dobivati brez železnic živež in municijo iz skladišč v domovini.

Prava zimska obleka je volnena. Kožuhovina ni potrebna, le ponoči za spati so najboljše spalne vreče iz kožuhovine. Skoro pa bi bilo boljše, da bi bili vojaki za taborenje na prostem preskrbljeni z ovčjimi kožuhi. Ruska armada sicer nima kožuhov, pač pa posebne čepice (bašlike) iz kožuhovine. Ima tudi posebno zimsko obuvalo in vojaki so opremljeni z debelimi volnenimi sweatri. Tudi avstrijska armada ima zimsko obuvalo, čepice in sweatre. Nemška armada je v tem oziru manj preskrbljena. Računa se, da bi si mogle avstrijske čete preskrbeti ovčje kože rekvizicijskim potom na Ogrskem in v Galiciji. Na vsak način bi ne bilo posebno težko, preskrbeti za obe armadi potrebno število kožuhov. Tudi vse ostale potrebne stvari bi se dale kmalu nabaviti, zlasti bi bilo potrebno, preskrbeti tudi zimsko obuvalo iz klobučevine, kakor ga imajo Rusi. Nemška in avstrijska armada se na zimsko vojno lahko ravnotako dobro pripravita, kakor ruska vojska.

Glede preskrbe z živili izjavlja profesor Ballod, da ne preostaja drugega, kakor da vzame vsak vojak vsaj za 60 dni živeža na ročnih saneh seboj. Baje bi se dalo to brez posebne težave izvesti in bi ne bilo niti posebno okorno, ker bi vsak vojak zložil na sani tudi svoje orožje, tornister, kožuh in zimske škornje. Berolinski profesor navaja natančno, kake konserve bi bilo treba vzeti seboj, ter računa, da bi se na take sani naložilo do 85 kg, kar je po snegu lažje vlači, kakor pa nositi 20 do 25 kg na hrbtu.

Profesor Ballod računa, da bi tako opremljena armada prodirala normalno 12 km na dan ter bi napravila torej v 60 dneh 720 km. Za en milijon mož bi bilo nadalje potrebno 55.500 vprežnih konj. Kavalerija bi se morala čim najbolj omejiti, ne pa artiljerija, za katero računa profesor Ballod na vsak milijon armade 40.000 težkih konj in 27.000 konj za municijo. Za enmilijonsko armado bi bilo reba vsega skupaj 125.000 konj, ako bi rabilo moštvo ročne sani, sicer pa približno 250.000 konj. Računati pa se mora, da bi se vsak dan dogotovilo tudi kakih 5 km železnic, zato bi armada po 60 dneh ne bila od svoje proviantne baze oddaljena 720 km, temveč le 420 km. Ako bi armada prodirala po cesti Kovno-Moskova, bi ji po 60 dneh preostajolo le še 200 kilometrov, katere bi mogla prehoditi v 17 dneh. Pri cesti Kijev-Caricin bi znašala maksimalna oddaljenost od proviantne baze po 60 dneh 585 km. V obeh teh slučajih bi se število potrebnih konj znatno znižalo.

Profesor Ballod prihaja do zaključka, da zimska vojna proti Rusiji nikakor ni tako riskantna, kakor se splošno trdi. Ako bi Rusija spoznala, da ji moreta Avstrija in Nemčija tudi po zimi priti do Moskve, potem bi bila po mnenju berolinskega profesorja v slučaju svojega poraza v sedanji bitki bolj pripravljena k miru.

* * *

Ruska artiljerija.

Vojni poročevalec »Neue Freie Presse« poroča o ruski artiljeriji, da je mnogo številnejša, kakor naša. Vsaka ruska pehotna divizija ima tudi eno artiljerijsko brigado s 6 baterijami po 8 topov. Vsak ruski armadni zbor ima poleg tega še dve bateriji po 6 možnarjev in navadno tudi se eno jahajočo artiljerijsko divizijo. Armadni zbor ima torej dve brigadi 7·62 centimetrskih topov to je 96 topov, 12 lahkih havbic oziroma možnarjev 12 cm in 12 topov lahke jahajoče artiljerije, skupaj 120 topov pri dveh pehotnih divizijah. Pri vsaki diviziji je torej pri Rusih artiljerija za polovico močnejša, kakor pri nas. Tudi v streljanju ni ruska artiljerija manj izvežbana kakor pri nas. Vizirske naprave pa so najbrže pri nas boljše, zato pa Rusi izborno presojajo daljavo, kar dokazujejo izpovedi bojevnikov: Že prvi strel Rusov je zadel. Pri tem je seveda vpoštevati, da se bojujejo Rusi navadno v skrbno pripravljenih pozicijah in imajo razdalje dobro zaznamovane. Kako skrbno pripravljajo Rusi svoje pozicije, dokazujejo stvari, ki so jih tu in tam našli pred Przemyslom. Baterije so silno močne zemeljske zgradbe, pogosto ojačene s koli, včasih betonirane, dostikrat krite z deskami in opravo iz sosednih hiš. Izvedelo se je, da so Rusi še med bitko segnali skupaj kmete iz okolice in jih prisilili, da so izkopali za fronto nove zakope. Neki častnik je pravil, da stoji sedaj s svojimi havbicami v prej ruskih pozicijah. Ko je dospel tja, ni našel samo kritih in dobro maskiranih prostorov za topove, marveč poleg teh še globok in širok podzemski prostor, ki je zavarovan celo proti direktnim strelom, z vrati, okni, klopmi, mizami, pečjo in lučjo. Od tod gre lestev v baterijo. Vse je bilo skrito za nekim holmom, na višini sami pa se je nahajalo zakrito opazovališče za častnika, ki je imel sedež za dobro maskiranim izgledom. Že par korakov pred pozicijo o celi napravi ni bilo videti ničesar. Če se Rusom kljub tako izbornim pripravam ni posrečilo s svojo artiljerijo premagati niti ene utrdbe pred Przemyslom, če niso na nobenem kraju mogli nadvladati s svojim ognjem naše artiljerije, je krivo temu pač deževje od 9. septembra do 11. oktobra, ki je omehčalo ceste Rusom za hrbtom tako, da svojih najtežjih kalibrov niso mogli spraviti v boj. Mi smo se mogli na izbornih cestah pri trdnjavi gibati s svojimi baterijami, zlasti tudi z mobilnimi Škodovimi 30·5 centimetrskimi možnarji. Njih delo je videl svet pri Namurju, Maubeugu in Antwerpnu in tudi v Przemyslu niso zaostali. Za njih infernalni učinek samo dva primera: Enkrat smo pomerili na neki ruski artiljerijski štab. Kroglja je padla 50 m preblizu, kljub temu je bil štab uničen in posamezne osebe so bile raztrgane na drobne kosce. Drugič bi bila morala streljati baterija z gotovega mesta v ukazani smeri. Zvečer je prispela na določeni kraj. Našla je samo eno odgovarjajočo pozicijo, 4 m za neko zapuščeno kovačnico. Tam so postavili možnarje, da bi streljali v velikem loku preko kovačnice. Ob 2. zjutraj je padel prvi strel. In kaj se je zgodilo? Streha kovačnice je zletela stran, vrata in okna so se zdrobila na drobne kosce. Iz opeke zgrajena ograja se je razsula in zidovje samo je deloma razpadlo in vse to vsled enega samega strela. Pri tem naj omenim še hrabrost moštva. Poveljnik neke baterije možnarjev je dobil povelje izpremeniti dosedanjo smer streljanja ter je ravno postavljal betonsko podlago. Da se poduči o situaciji, je šel gledat na holm, ki je ležal pred njim. Kako se je vstrašil, ko je videl, da se ruska pehota ravno pripravlja na napad! Na holmu je bilo samo nekaj mož in lastna pehota je bila odšla v mesto oziroma prenočišča. Treba je bilo največje naglice, da sovražnik ne dobi možnarjev v roke. Hitro je zbral poveljnik svoje topničarje, jim razložil njih nalogo ter z njimi dve uri držal holm, tako dolgo, da je prišla naša pehota in prevzela obrambo holma. Potem je gradil naprej podlago za svojo baterijo. Med obleganjem Przemysla je bil poveljnik neke baterije možnarjev poklican od svojega izgleda k topovom, ker je bilo tam nekaj popraviti. Komaj je bil odšel je zadela na mesto, kjer je sedel, granata, razbila daljnogled in uničila zapiske. To je bila edina škoda, ki jo je imela ta baterija med obleganjem. Sploh se zdi, da so bile izgube naše artiljerije majhne. Navadno je naša artiljerija dobro zakrita in oddaljena od sovražnika. Enako delajo tudi Rusi, njihovi topovi so nevidni tako, da si naši infanteristi oddahnejo če jim pride nasproti ruska infanterija, na katero morejo streljati. Vztrajati v obstreljevanju ne da bi mogli sami streljati, stori naše vojake nervozne. Najhujši sovražnik naše artiljerije doslej niso bili Rusi, ne njegove granate s tankim plaščem, ne njegovi šrapneli, marveč gališko blato. Videl sem baterije, ki so imele samo štiri vprego namesto 6 konj in še izmed teh je imel samo še po en konj komat. Vsi konji so bili oddrgnjeni, tudi vsi rezervni konji. Več municijskih voz je imelo celo samo trovprego. Do zdaj so vprego zopet izpopolnili.

* * *

Pismo iz črnogorskega vjetništva.

Vitez Kramer v Mariboru je dobil, kakor poroča »Marburger Zeitung«, od svojega sina iz črnogorskega vojnega vjetništva to - le pismo:

»Da so križarko »Zento« Francozje dne 16. avgusta potopili, ti je gotovo znano. Ker smo bili k sreči oddaljeni od kopnega samo kakih 5 morskih milj, smo se lahko, kar je nas ostalo živih na goreči in potapljajoči se ladji, rešili na kopno. Plavali smo 5 ur. V bližini obrežja so nam prišli na pomoč čolni, kateri so nas prepeljali na suho. Naši rešitelji so bili, žal, Črnogorci, postali smo torej vojni vjetniki.

Najprvo so nas prepeljali na neki mali otok, kjer smo ostali več ur. Od tu so nas odvedli v notranjost države. Črnogorci, ki so našo borbo opazovali, so nas dobro sprejeli, nam dali stanovanje ter nas preskrbeli z vsem potrebnim, ker smo naravno vse svoje izgubili. Dve tretjini naše posadke sta poginili. Vsi so se do konca borili hrabro in nevstrašeno. Podrobnosti o boju seveda ne morem pisati, ker se pismo cenzurira.

Sedaj nam gre dobro. Vsi smo zdravi in se lahko docela svobodno kretamo, samo ena nadloga nas tare — brezdelje.

Črnogorci nam dajejo plačo kot častnikom. Ako se srečno vrnem domov, ti bom podrobno vse opisal.

Vesti o vojni seveda ne dobivamo prav nobenih, kar je za nas silno mučno. Pošta za nas odhaja vsak mesec enkrat, zato pišemo domov vedno sredi meseca, ker ne vemo točno, kdaj se poštne stvari odpošiljajo.

Mimogrede omenjeno, sva jaz in poveljnik kot zadnja zapustila potapljajočo se ladjo. Menim torej, da sva pošteno izpolnila svojo dolžnost. Bil je pekel na ladji in da sem se iz tega pekla rešil, je prava sreča.

Z vihrajočimi zastavami in med »Hura« - klici cele posadke, se je potopila naša vrla »Zenta«. Prestreljena in preluknjana, kakor rešeto, je bila naša ladjica in potopila se je, ko je izpolnila do konca svojo dolžnost, boreča se z vsemi silami proti silni premoči. Kakšen je bil uspeh našega streljanja na sovražnika, ne vem, gotovo pa je, da ni ostal brez poškodb.

Z ladjo se je seveda potopilo vse, kar smo imeli. Na ladji sem imel 1600 kron v gotovini, več zlatnine, mnogo dragocenih spominskih stvari, vse to leži sedaj na dnu Adrije.

Žal mi je zlasti za zadnje. Prosim te, pošlji mi nekaj perila in obleke. Imam namreč samo eno civilno obleko, ki sem si jo tu kupil. Denarnih pošiljatev seveda semkaj ne dobim, samo pisma. Pripominjam vnovič: vse cenzurirajo, zato mi piši samo o rodbinskih stvareh, ker sicer pisma ne dobim.

Štab naše ladje se nahaja skupaj v enem kraju in se lahko svobodno kreta. Vsi so zdravi. V vjetništvu je tudi moj sošolec. Kratkočasimo se s tem, da igramo šah in da se učimo hrvatskega jezika itd.

Črnogorci so — ne pišem tega radi cenzure, ker bi to lahko enostavno izpustil — skrajno ljubeznjivi.

Počutimo se, kakor doma. Stanujemo v treh skupinah po štirje sku-

paj, se vsi dobro razumemo in se predvsem veselimo, da so naši domači obveščeni o tem, da smo rešeni . . .«

Dnevne vesti.

— **Vseh mrtvih dan.** Nič natančnega še ne vemo, koliko slovenskih vojakov je našlo na galiških in na ruskih, na bosanskih in na srbskih tleh prezgodnji grob. Nobeden teh grobov ne bo sedaj okrašen, na nobenem ne bo ne vencev ne lučic, spominjala pa se jih bodo vsa slovenska srca z gorečo željo, naj bi iz prelite krvi nastali pogoji novi prihodnjosti vsemu narodu. Čast in slava vsem padlim junakom!

— **Na grobovih naših vojakov** se bo jutri popoldne ob 4. vršila večja slovesnost v časten spomin junakom, ki so žrtvovali svoje življenje za cesarja in domovino.

— **Ranjen je bil** na severnem bojišču stotnik in bataljonski zapovednik gospod Josip Rus, brat ljubljanskega zdravnika g. dr. Rusa. Stotnik Rus je bil težko zadet v pljuča, v katerih še tiči projektil; zadet je bil v prsa in v nogo. Sedaj leži težko ranjen v bolnici Rdeč. križa v Przezemyslu; čim mogoče, ga pripeljejo v Ljubljano.

— **Prof. Jos. Berce** je sicer težko ranjen, vendar je po najnovejših poročilih upati, da popolnoma okreva. Kakor poroča njegov sluga, ga je ranila v glavo puškina kroglja, ne špranel.

— **Na južnem bojišču** je padel znani hrvatski pisatelj Franjo Galović. Pokojnika pokopljejo v Zagrebu.

— **Ranjeni slovenski vojaki.** V zadnjih uradnih izkazih čitamo, da so ranjeni ti-le slovenski vojaki: rezervni poročnik Fran Čop pri bosanskem polku št. 2. 8. komp., praporščak dr. Fran Majerle pri bos. polku št. 2. 16 komp., rez. kadet Makso Robič pri polj. top. polku št. 18. 4. bat., Jos. Zajc pri lovskem bataljonu št. 22. in končno ti-le slovenski vojaki 97. pehotnega polka Jos. Žižmond, Ermin Zadnik, Jos. Zel in Edvard Uhelj.

— **Pogreša se** Makso Rupnik, nadom. rezervist 17. pešpolka, 4. marškompanije, (vojna pošta 201). Zadnje njegovo pismo z dne 27. avgusta 1914 je došlo iz Lvova ter so vse dosedanje poizvedbe po njem ostale brezuspešne. Komur bi bilo kaj znano o njem, se uljudno naproša, da blagovoli sporočiti na naslov: Anton Rupnik, magistrat, Ljubljana.

— **Pogreša se** Viktor Sever od 17. pešpolka 12. stot. Ranjen je bil 26. avgusta na severnem bojišču. Do danes še o njem ni nikake vesti. Kdor kaj ve, naj blagovoli sporočiti njegovemu očetu Francu Sever Ljubljana, Trnovska ulica 2.

— **Pogreša se** Franc Breskvar 17. pešpolka, 2. stotnija. — Pisal že ni od avgusta. Kdor kaj ve, naj blagovoli sporočiti njegovi Materi Mariji Breskvar v Ljubljani, Trnovska ul. 4.

— **Pogreša se** g. Franc Tertnik, c. kr. četovodja dež. bramb. polka št. 27, 12. stotnija. Imenovani je dne 26. avgusta zadnjikrat iz gališkega bojišča pisal, naprosi se vse one, kateri o njem kaj vedo, naj blagovolijo sporočiti njegovi soprogi Katarini Tertnik, delavki v c. kr. tobačni tovarni ali pa Milku Krapežu, urarju in trgovcu v Ljubljani, Jurčičev trg.

— **Pogreša se** artiljerijski rezervni poročnik Emil Černe iz Tomaja. Kdor od onih, ki so se bojevali pri Grodeku in Lvovu, bi o njem kaj vedel, se prosi, da to sporoči rodbini Černe v Tomaj št. 40 pri Sežani.

— **Išče se** Rudolf Videnšek, četovodja 12. stotnije, 87. pešpolka, kateri se je še meseca avgusta na severnem bojišču nahajal in od tega časa ni od njega glasu. Ako je o njem komu kaj znano, naj poroča na Franjo Videnšek, Gaberje št. 119, pošta Celje, Štajersko.

— **V ruskem vjetništvu** je učitelj Josip Tovoš iz Črnič na Goriškem. Toroš se je kot rezervni častnik udeležil vojne proti Rusiji in je bil ranjen in vjet. Svoji ženi je pisal, da se mu dobro godi.

— **V rusko vjetništvo** je menda prišel znani krščansko - socijalni državni poslanec dr. Drexel, ki je šel kot dušobrižnik prostovoljno k armadi.

— **V Celovec** so v petek pripeljali s severnega bojišča 610 ranjencev. Med temi jih je 70 težko ranjenih.

— **Seznam izgub** št. 37 z dne 27. oktobra 1914 je nabit na deski pred glavnim vhodom mestnega magistrata.

— **Razglednice »Rdečega križa«.** Deželno in gospejno društvo »Rdečega križa« za Kranjsko je naprosilo domače umetnike Vavpotiča, Wettacha in Žmitka, da napravijo načrte za sedanjemu času primerne razglednice. Ti umetniki so se radovoljno odzvali pozivu društva in je bilo tako omogočeno, dati napraviti 6 vrst razglednic. Razglednice predočujejo sledeče motive: molitev vojakov pred bitko; rdeči križ varuje vojaka proti smrtni nezgodi; deželni grb v okrilju državnega grba; deželni grb in grb mesta ljubljanskega v zaščitu državnega grba; uslužbenka Rdečega križa navdušuje vojaka pred odhodom v vojno izročuje mu šopek cvetlic z Vodnikovimi besedami: Stoj trdno v boju, kakor hrast, z orožjem si zadobi čast, Obnesi se kot korenjak, pa prid' nazaj časten vojščak«; mati z otroci moli pred razpelom, da se soprog, oziroma oče srečno vrne iz vojne, proseč Božjega sina z v srce segajočimi besedami: »Božji sin usmili se nas: S križa se snemi, pa nas objemi, bodi nam oče ta hudi čas!« Razglednice se lahko pošiljajo našim junaškim vojakom na bojišče, napisati je le naslov in številko vojnopoštnega urada. Ko dobi naš dragi oče, naš ljubljeni soprog, naš miljeni sin, naš cenjeni brat, naš nepozabni sorodnik na bojnem polju razglednico Rdečega križa iz domačega zavetišča, se bo z veseljem spominjal svojcev in zavest, da vtriplje zvesto srce zanj in da ga sočutje spremlja povsod, ga bo bodrila in navdušila, da kot junak zastavi vse svoje moči v čast in slavo ljubljene domovine. Pa tudi rojaki doma naj si pošiljajo eden drugemu razglednice Rdečega križa, ker z nakupom razglednic, torej z malimi žrtvami podpirajo dobra dela v prid našim ranjenim in obolelim vojakom! Razpečavanje razglednic na drobno, oziroma na debelo so z ozirom na dobrodelni namen drage volje prevzele sledeče tvrdke v Ljubljani: Knjigotržnica Bamberg v Ljubljani; Iv. Bonač, Šelenburgova ulica št. 5; Katoliškega tiskovnega društva prodajalnica, Kopitarjeva ulica št. 2; Vaso Petričič, nasl. I. Samec, Mestni trg št. 21; Karel Till, Kongresni trg št. 8. — Ena razglednica velja v detajlni prodaji 10 vin.

Za slovenske knjige in časopise prosijo nekateri ranjeni slovenski vojaki pešpolka št. 87. Naslov: Fr. Černevšek, c. in kr. rezervna bolnišnica, Novi Sandec, Galicija.

— **Zahvala Poljakov.** V Zgornji Šiški živi 40 Poljakov, ki so se vsled vojnih dogodkov morali izseliti iz vzhodne Galicije, oziroma iz Lvova. Ker dobivajo za prehrano v celem po 70 vinarjev dnevno, so si oskrbeli skupno kuhinjo, da bi si s tem nekaj prištedili za perilo, pranje in druge življenske potrebe. Iskreno naklonjenost in človekoljubje napram beguncem so pokazali mestni vrtnarski nadzornik g. Vaclav Hejnic, g. Karel Fridrich, uradnik tobačne tovarne in R. Kollmann, dvorni dobavitelj in veletržec, ki so z darili bodisi v gotovini ali v naravi skušali olajšati usodo bednih beguncev. Leti niso imeli dlje časa nobenega poljskega časopisa. Tudi v tem oziru jim je sedaj pomagano, ker jim daje uredništvo »Slovenskega Naroda« na razpolago poljski časopis »Nowo Reformo«. Za izkazano blagohotnost in naklonjenost izrekajo tem potom svojo presrčno zahvalo poljski begunci.

— **Strašna mokrota.** Artiljerijski podčastnik je pisal svojim staršem v Gradcu pismo, v katerem sporoča med drugim tudi sledeče: Ni mi bilo mogoče prej pisati, ker smo bili tri tedne brez vsake zveze in smo prišli z drugim svetom v dotiko šele po srečnih bojih pri Przemyslu. Zdaj šele sem dobil priliko se umiti, se briti in si dati lase ostriči. Po dveh mesecih mislim, da imam tudi pravico do svežega perila. Moška srajca velja tu deset kron, raziranje dve kroni. Najstrašnejši pa je bil tri tedne neprestano trajajoči dež, ki je može in konje naredil bolne. Mraz, granate, kozaki, vse ni nič proti mokroti, če je človek noč in dan brez strehe izpostavljen dežju. Vse sem prestal in le redkokdaj sem segel po vodki. Časih je pa bilo potrebno, poseči po žganju. Nikdar nisem mislil, da bom kdaj alkohol zavžival, kaj šele žganje. A človek se marsičesa navadi. Če sem prej videl piščanca zaklati, se mi je živalica smilila; zdaj vidim pa ljudi in živali umirati, ne da bi le trepalnico premaknili. Vojaki so junaki. Roke izgube, noge izgube, a nihče ne toži, nihče ne joka, le ustne so bolestno ubrane. In če koga reši smrt, mrmrajo umirajoče ustne dostikrat komaj umljivo zadnji pozdrav ženi ali otrokom ali staršem. Grozna tragika, brezmejna nesreča — a zmigaje z rameni se obrne človek drugam.

— **Izpred sodišča.** Pisatelj dr. Iv. Lah je bil dne 30. oktobra pred okrožnim sodiščem v Novem mestu oproščen od obtožbe zaradi hudodelstva po § 65 lit. a kaz. zak.

— **Promocija.** V petek, dne 30. t. m. je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem vsega zdravilstva g. Ivan Fras, starejšina društva svob. slov. akademikov »Sava« na Dunaju.

— **Iz poštne službe.** Imenovani so: poštna oficijantinja Josipa Dovgan za poštarico pri Sv. Ivanu pri Trstu; poštna aspirantinja Ana Zitterer za poštno oficijantinjo v Ilirski Bistrici. Premeščene so poštne oficijantinje: Olga Fischer iz Opatije v Kočevje, Ana Zupančič iz Tržiča v Litijo, Marta Lindtner iz Litije v Tržič. — Rezignirala je poštna oficijantinja Avgusta Pavšler pri Sv. Ivanu. — Vpokojen je nadpoštar Franc Zagorjan na Rakeku.

— **Odlikovanje.** G. Anton Sterlekar, tiskarniški nadzornik v Ljubljani, je dobil častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

— **Pevsko društvo »Slavec«** zapoje v nedeljo (vseh svetnikov dan) ob 4. popoldne, svojim umrlim članom zbore žalostinke, na novem pokopališču pri Sv. Križu.

— **Proglašenje tovarne za izdelovanje portland-cementa na Dovjem za »državno varovan obrat«.** C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je z odlokom z dne 21. oktobra 1914, št. 12.942/M. I., na podlagi določil § 1., cesarske naredbe z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 55, tovarno za izdelovanje portland-cementa na Dovjem do preklica in nadalje za čas vojne za »državno varovan obrat« proglasilo.

Odbor Dijaške kuhinje v Kranju, katera je pod nadzorstvom občinskega odbora v Kranju, razpošilja pravkar poročilo o delovanju v šolskem letu 1913/14 (20. leto obstanka). Tekom šolskega leta 1913/14 so sprejeli v Dijaško kuhinjo 48 revnih pridnih učencev cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju. Po svojem domovju je bilo podpirancev: s Kranjskega 44, s Koroškega 2, s Štajerskega in s Primorskega po 1. Od Kranjcev odpadejo na sodne okraje: 12 na škofjeloški, 14 na radovljiški, 8 na kranjski, 5 na kamniški, 4 na kranjskogorski, 1 na tržiški, 1 na ljubljanski, 1 na logaški in 2 na vipavski sodni okraj. Za 10.173 kosil in 9991 večerij se je izdalo 4707 K 26 vin. Dijaki so prispevali mesečno: dva po 6 kron, 23 po 5 kron, eden po 4 krone, 8 po 3 krone, eden po 2 kroni; 13 dijakov je dobivalo hrano brezplačno. Dohodki so znašali 4487 kron 24 vin., stroški pa 4765 kron 72 vin., torej 278 K 48 vin. primanjkljaja. Z večjimi zneski so se spomnili Dijaške kuhinje: mestna občina Kranj (500 kron), Kmetska posojilnica v Ljubljani (50 K) mestna občina Škofja Loka (50 kron), občina Stara Loka (20 K), občina Smlednik (30 kron), duhovni svetnik Jernej Ramovš (100 kron), nadžupnik Franc Kušar (40 kron), Kreditno društvo v Kranju (25 kron), trgovci v Kranju odkupnino od novoletnih daril (420 kron). Odborovo delovanje so podpirale mnoge rodbine kranjskega mesta, ki so delile ubožnim dijakom hrano ali pa jih denarno podpirale Tekom leta se umrli ti - le dobrotniki: vpokojeni župnik Martin Poč v Kamniku, župan Anton Burger v Hrašah pri Smledniku, kavarnar Karel Jäger in posestnica Terezija Konc v Kranju. — V odboru Dijaške kuhinje so gospodje: dr. Edvard Šavnik, c. kr. višji okrajni zdravnik, načelnik; Boleslav Bloudek, c. kr. stavbni svetnik, načelnikov namestnik; Ivan Masten, c. kr. profesor, tajnik; Anton Zupan, c. kr. profesor, blagajnik; okrajni sodnik Oskar Dev, profesor dr. Vladimir Herle in mag. pharm. Franc Šavnik, odborniki. Iz dobe **dvajsetletnega obstanka Dijaške kuhinje,** navajamo te - le podatke: Od 6903 učencev, ki so pohajali cesarja Franca Jožefa gimnazijo v Kranju od njenega reaktiviranja v letu 1894. pa do letos, jih je dobivalo hrano v Dijaški kuhinji **1477;** použili so skupaj 521.496 obedov, ki so stali 95.848 kron. — Društveno imetje znaša: 55.705 K 73 vin. glavnice in 4549 K 95 vin. razpoložnine, skupaj 60.255 K 68 vin. Skupni dohodki znašajo 158.050 K 27 v, skupni izdatki pa 97.794 K 59 vin. Odbornikov je bilo 26; od teh jih je 5 umrlo (veleposestnik Peter Mayr, ravnatelj Andrej Žumer, odvetnik dr. Fr. Prevc, profesor Anton Peterlin in odvetnik dr. Josip Kušar). — Misel, da se ustanovi Dijaška kuhinja v Kranju, je izšla iz občinskega odbora. Dijaško kuhinjo vodi kot načelnik od njenega početka gospod dr. Edvard Šavnik, ki si je pridobil zanjo s svojo požrtvovalnostjo in nesebičnostjo neminljivih zaslug. — Končno omenjamo še one velikodušne dobrotnike, ki so Dijaški kuhinji naklonili večja darila in volila: veleindustrijalec Vinko Majdič, župnik Šimen Robič, gospa Josipina Schiffrer, Jera Zorman, veletržec Janko Majdič, mornariški zdravnik dr. Leopold Majdič, učitelj Josip Traven, veletržec Ivan Majdič, gospodična Gabrijela Scaria, gospodična Marija Zhismann, gospa Katarina Roblek in inženir Viljem Polak. — M. Pirnat.

Kmetovalci, pozor! Kdor hoče, da mu prihodnje leto ne bo trda predla za živež, ta naj še to jesen pripravi njive za krompir in fižol. Na njive, na katerih je imel letos ajdo, repo, korenje, naj napelje gnoja in ga **globoko podorje.** S tem naredi dvoje dobro: prvič **prahu,** da se zemlja dobro razzebe in navzame gnojil tudi iz zraka, — drugič, se bo pa ta napeljani, nevdelani gnoj čez zimo **dobro razkrojil** v zemlji. Posledica tega bo, da krompir ne bo delal velikega krompirjevca, pač pa dosti zdravih gomoljev. Ravnotako bo v krompir posajeni fižol delal bolj na zrnje, nego na slamo. Dobro pa bo, če se na spomlad, predno se sadi krompir in fižol, potrosi po njivi kakih 100 kilogramov superfosfata in kakih 50 kg kalijeve soli na oral. To delo bo zagotovilo obilen pridelek in rešilo marsikoga hudih skrbi v teh resnih časih. Res, da pri marsikateri hiši nimajo vprežne živine za to delo in so vsi moški na vojski, a v tej stiski naj se ganejo sorodniki, sosedje, prijatelji, ter dejansko dokažejo svojo krščansko ljubezen do bližnjega. Zdaj je najlepša prilika, da se pokažejo prave kristjane.

Oddajanje trt spomladi 1915. Kakor prejšnja leta se bodo tudi spomladi leta 1915. oddajali iz državnih zalog vinorejcem amerikanski ključi (reznice) in korenjaki (bilfe, sajenke). Cene in dobavne pogoje je razvideti iz dotičnih po občinah objavljenih razglasov. Prosilci za ključe, korenjake ali cepljenke se morajo zglasiti pri občinskem uradu najpozneje do 10. decembra 1914 ter obenem navesti, koliko in kakšnih trt potrebujejo. Prijave za trte križanke (hibride ali mešanke) je vložiti najpozneje do 20. decembra 1914 naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorniku Bohuslavu Skalickemu v Novem mestu.

Lov trške občine Železniki se bo oddajal dne **26. novembra 1914 ob 11. dopoldne** na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup in sicer za dobo 5 let t. j. od 1. decembra 1914 do 30. novembra 1919.

Drobne novice s Štajerskega. Imenovan je za predsednika graškega deželnega sodišča dosedanji podpredsednik dr. Karl Pucher. — Padel je na severnem bojišču stotnik 87. pešpolka Maksimilijan Kessler. — Iz Konjic. Davčni referat pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu se z 31. decembrom opusti. — Iz Konjic. Občina Grušovje je imenovala prihovskega župnika Karla Kumra za častnega občana. — Ustrelil se je v Strassu 26letni vodja nemške šole v Ciršaku, Jamnik. Vzrok samomora ni znan. — Iz Št. Petra v Sav. dolini. V nedeljo zvečer je trčil avtomobil Ljubljana-Celje v Doberteši vasi v nek voz. Šivilja Antonija Lužer je tako nesrečno padla z voza, da jo je avtomobil povozil in usmrtil. Šoferja Kepo so zaprli. — V Teharju so vlomili neznani uzmoviči pri Žoharju in odnesli precej jestvin, žganja in vina. Škode je kakih 200 K. — Iz Celja. Odlikovan je bil finančni nadpaznik Anton Polak za hrabrost pred sovražnikom s srebrno hrabrostno kolajno 1. razreda. Sedaj leži ranjen v Ormožu. Služi pri 87. pešpolku.

Ranjeni in oboleli vojaki v Gorici. V zadnjem tednu so došli v Gorico ti-le ranjeni in oboleli vojaki: Oton Wacek, 8. ulan. polk; Oskar Zaniček, kolesar; Friderik Lechner, kolesar; Jernej Čičigoj, domobr. polk 27.; Leonardič Cezar, 8. artil. polk; Richter Anto, črnovojnik; Van Castello Henrik, črnovojnik; Jakin Iv., obmejna straža; Longo Josip, lovec 20. bat.; Kolarič Anton, domobr. polk 27.; Pavlič Anton, črnovojnik; Moncisilov Longin, 29. p.; Kosarger Alers, 41. polk; Marega Anton, lov. bat. 20.; Fabjan Anton, 97. polk; Kuk Anton, domobr. polk 27.; Zbolec Rudolf, domobr. polk 27.; Lotzer Florian, kolesar; Bonnes Franc, 97. polk; Savelli Anton, praporščak 27. dom. polka; Friedan Franc, kolesar; Delchin Ferruccio, obmejni stražnik; Vodopivec Josip, 87. polk; Mozetič Josip, črnovojnik; Frankl Ivan, črnovojnik; Cotič Josip, lovec bat. 20.; Coradin Alojz, želez. stražnik; Gorjup Josip, želez. stražnik; Franc Čuden, pijonir; Matija Priman, pijonir; Fridler Josip, črnovojnik; poročnik marki Gozani; Molak Franc, artil. polk št. 7.; Kafka Rudolf, Lotzer Iv., Premsberger Rudolf, Čelevšek Ant. — vsi štirje kolesarji; Miniussi Josip, Teresin Josip, Ušaj Srečko, Martelanc Vinko, Otamich Donat, Vižintin Josip, Nosent Avgust, Bregant Franc — vsi dom. polka 27.; Franc Obidič, korporal 4. polka, iz Kozane; Andrej Slavec, artil. polk 8. iz Ljutomera; Alojz Krejčič, želez. stražnik z Ustja.

Maturo na realki v Gorici so napravili ti-le k vojakom vpoklicani, sedmošolci: Brišček Ivan iz Repentabra, Černe Ivan iz Solkana, Gril Karel iz Gorice, Renčelj Ivan iz Štandreža, Skok Alfonz iz Gorice in Ternovec Franc iz Gorice.

Maturo so napravili na nemški gimnaziji v Gorici Slovenci, (ki morajo k vojakom): Černovic Marij iz Gorice, Filej Jožef iz Št. Andreža, Furlan Franc iz Branice, Koren Iv. iz Drežnice, Jean Maks iz Ljubljane, Mate Avgust ter Polzer Marko s Koroškega z dobrim, Vrtovec Vencelj iz Vel. Žabelj pa z odličnim uspehom.

Slovenska Čitalnica Gorica. Na rednem občnem zboru dne 25. oktobra 1914, novo izvoljeni odbor se je v svoji 1. odborovi seji sestavil sledeče: Predsednik g. Ernest Klavžar. Podpredsednik: g. Franc Blažon. Blagajnik: g. Rudolf Sigl. Tajnik: g. Egidij Sigl. Odborniki: gg.: Josip Benedek, Davorin Černetič, Anton Debeljak, Karel Slokar. Odborniški namestniki: gg.: Fran Povšič, Josip Žilih, Franc Mašera. Pregledovalci računov: gg.: Dr. Franc Dorčič, Župančič Jakob, Kariš Ferdo.

Potres. V torek, dne 27. t. m. smo čutili v Gorici lahek potres okoli 10. ure in 20 minut. Kakor poročajo listi, so čutili istočasno potres tudi po drugih krajih, v Trstu, na Dunaju, posebno pa na Tirolskem in najbolj v Zgornji Italiji, kjer je na par krajih sunek napravil tudi majhno škodo.

V Prvačini se je poročila dne 24. oktobra gdč. Danila Furlani, hčerka g. Franca Furlanija, župana in deželnega poslanca, z gosp. Karlom Bauer, arhitektom v Gorici. Poročil ju je g. Vekoslav Spinčić, istrski državni in deželni poslanec. Bilo srečno!

V pretepu. Živinski prekupec Josip Blagojne, star 46 let, doma iz Šmarij na Vipavskem se je te dni nahajal pri Sv. Luciji na Goriškem v neki gostilni, kjer je bilo že več veseljakov. Nastal je kmalu neizogibni prepir in Blagojne jih je dobil prav pošteno po plečih. Pripeljali so ga v Gorico, kjer se zdravi pri usmiljenih bratih.

Odprava cirilice v Dalmaciji. Dalmatinski deželni šolski svet je sklenil, da se v vseh ljudskih in meščanskih šolah odpravi pouk v cirilici, vendar pa se bo skrbelo za to, da se da otrokom pravoslavne vere možnost, da se nauče cirilice.

Najdenec. Oddelek lahko ranjenih pod poveljništvom nekega rez. nadrednika, ki je v civilnem življenju brivec, je korakal na severnem bojišču, kakor pripoveduje Roda Roda, proti bližnji postaji, da se odpelje v Budimpešto. Šlo je skozi zapuščeno gorečo vas. Naenkrat zagleda narednik sredi na nekem dvorišču jokajočega dojenčka. Otrok se mu smili. Ustreliti bi ga bilo treba, sicer ga snedo lačni psi. Končno zmaga dobro srce, pograbi otroka in ga vzame s seboj. Spotoma, kadar se je vlak vstavil, je narednik izstopil ter si poiskal kako žensko, da je otroku dala piti. Tako je prinesel otroka v Budimpešto, dar za svojo ženo. Bila sta brez otrok, sedaj sta tega najdenčka sprejela za svojega.

Kinematograf »Ideal« ima v današnjem sporedu šest prvovrstnih slik, izmed katerih je posebno omeniti: Lovi in potovanja vojvode Montpeusier. Običaji in noša v Saigonu, glavnem mestu Indo-Kine. Dalje posebna izdaja Eikowega tedna in slednjič razposajena burka v 3 delih »Milijonski dedič«.

Usoda kitare. Včeraj smo poročali, da je predvčerajšnjem popoldne nek mlad laškogovoreč človek po Gosposki ulici pasantom prodajal neko kitaro ter da ni znano, kaj se je pozneje z njo zgodilo. Danes se pa nam poroča, da je bila dotična kitara last zasebnega uradnika Jurija Verčiča ter ukradena v gostilni pri Novaku na Rimski cesti in so jo včeraj našli v šoli na Viču v slami skrito ter jo oddali policiji. Lastnik je dobil kitaro nazaj, tat pa, ki je imel z njo zastonj opraviti, je neznan.

Dober, a ponesrečen trik. Pred par dnevi se je na Viču nekaj mladih, laško govorečih fantov domenilo, da pojdejo v trafiko, kjer bo eden kaj izmaknil in ko bo skočila trafikantinja za njim, bodo pa ostali kradli. Rečeno, storjeno. Res so šli v ogroženo trafiko, kjer je eden izmaknil na prodajalni mizi nož in odšel. Ko je trafikantka hotela za njim, jo vpričo vseh neka poštena notranjska korenina, ki je ves načrt slišala, opozori na pretečo nevarnost. Trafikantka se je, sledeč temu opominu, obvarovala občutne škode.

Zverinski ljudje. Ta teden je iz blaznice pobegnila neka umobolna ženska ter zabodila v Mestni log. Tam so jo neznani ljudje napadli, začeli z njo nečloveško ravnati in jo naposled slekli. Skoraj v Evini obleki in vsa okrvavela je revica potem priblodila na Glince, kjer so jo v Burski ulici sprejeli milosrčni ljudje in obvestili o tem policijo, ki jo je oddala zopet v zavod nazaj.

Nezgoda. Namestnik delovodje pri tvrdki Horn in Zajc, Ivan Rus, je

šel te dni pregledovat dela v Drofenikovi hiši na Mestnem trgu. V tretjem nadstropju se je ob neko železo spotaknil in padel tako nesrečno, da se je na levi roki lahko poškodoval; na desnem kolenu je dobil pri padcu tako pobitje na kosti, da je moral iskati zdravniške pomoči.

Odkladanje kosti. V zadnjem času se izkladajo kosti z gnilimi mesnimi odpadki na progi na Martinovi cesti, kar razširja neznosen smrad in okužuje celo okolcio. Frekvenca na pokopališče je jako velika in je v interesu zdravstvenega stanja, da poklicani organi kar najhitreje ukrenejo potrebno.

— **Izgubila je danes** od 8. do 9. ure v uradnih prostorih Mestne hranilnice ljubljanske neka stranka 120 kron in sicer bankovec za 100 kron in dva bankovca po 10 kron. Pošteni najditelj naj izroči najdeni znesek pri blagajni Mestne hranilnice ljubljanske.

Brzojavna poročila.

Minister Bilinski odlikovan.

Dunaj, 31. oktobra. (Kor. urad.) Nadvojvoda Fran Salvator je podelil skupnemu finančnemu ministru vit. Bilinskemu častni znak Rdečega križa II. razreda.

Naredba justičnega ministrstva.

Dunaj, 31. oktobra. (Kor. urad.) »Wiener Zeitung« priobčuje naredbo justičnega ministrstva z dne 26. oktobra, s katero se ureja izvršitev pravne pomoči med kraljevinami in deželami, zastopanimi v državnem zboru, in med deželami ogrske krone.

Tisza — duhovščini.

Budimpesta, 30. oktobra. (Kor. urad.) Ministrski predsednik Tisza je pisal grško-katoliškima škofoma v Eperjesu pismi, v katerih na podlagi svojih poizvedb na potovanju po zgornjem Ogrskem priznava brezhibno politično postopanje grško-katoliške duhovščine in poudarja, da so zdaj in zdaj pojavljajoče se obdolžitve, da so posamezni člani grško-katoliške duhovščine rusofilskega mišljenja, neutemeljene, saj so celo ruske čete te duhovnike smatrali za sovražnike, ki so na potu njihovim prizadevanjem. Pač so nekateri vojaški in policijski organi na podlagi nezaslišanih denuncijacij začeli postopati proti več duhovnikom, kar ministrski predsednik iskreno obžaluje in bo prizadetim duhovnikom preskrbljeno popolno zadoščenje. Ministrski predsednik upa, da bo grško-katoliška duhovščina krepko podpirala delo vlade in družbe, mereče na povzdigo materijalne in moralične sile rutenskega naroda. Če so se posamezni Rutenci udeležili z ruskimi vojaki plenjenja, ni to še simptom nepatrijotičnega plemenskega ali narodnega gibanja, ampak samo izraz brutalne razdiralne besnosti, duševne podivjanosti in umstvene zaostalosti. Dejanja, ki imajo značaj izdaje domovine in veleizdaje so se zgodili le izjemoma in od strani zapeljanih ali podkupljenih ljudi. Ministrski predsednik apelira končno na škofe in na duhovščino, naj sodeluje pri delu za boljšo prihodnjost dežele.

URADNO TURŠKO POROČILO O BITKI NA ČRNEM MORJU. — BITKA ŠE TRAJA.

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. ur.) Od »Agence Ottomane« izdan oficijalni komunike opisuje bitko v Črnem morju takole: **Med tem, ko je prav majhen del otomanskega brodovja vežbal 27. in 28. t. m. v Črnem morju, je začelo rusko brodovje, ki je prvotno sledilo otomanskemu brodovju in preprečilo vse vaje, končno dne 29. t. m. s sovražnostmi s tem, da je napadlo otomansko brodovje. Med bojem, ki se je nato razvil, je potopilo turško brodovje minonosca »Prut« s 5000 tonami in približno 700 minami. Neka ruska torpedovka je bila močno poškodovana, en parnik s premogom zajet. Neki turški torped, ki ga je izstrelil torpedni rušilec »Ghairet i Millije«, je potopil rusko topničarko »Kubanec« s 1100 tonami. Drugi torpedo, ki ga je izstrelil rušilec »Muawet i Millije«, je poškodoval še neko rusko obrežno ladjo. Trideset častnikov in 72 mornarjev teh ladij je turško brodovje rešilo in vjelo. Cesarsko brodovje, hvala bogu, ni imelo izgub. Boj traja še vedno ugodno za naše brodovje. Cesarska vlada bo brez dvoma s skrajno energijo protestirala proti temu sovražnemu nastopu ruskega brodovja napram majhnemu delu našega brodovja.**

Razburjenje v Carigradu.

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. urad.) Pomorska bitka, ki se je včeraj bila v Črnem morju, se je šele danes prijavila občinstvu in je v mestu zbudila veliko senzacijo.

Vjeti ruski mornariški vojaki.

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. urad.) Vjete ruske častnike in mornariške vojake so z zajetim ruskim premogovim parnikom prepeljali v Kabak na gornjem Bosporu.

Boji med Grki in Bolgari.

Sofija, 29. oktobra. (Kor. urad.) »Agence telegr. bulg.« poroča: Dne 25. t. m. je prišlo med bolgarskimi in grškimi mejnimi četami pri Golešovu do boja, ki je trajal 7 ur. Grki so bili namreč poskusili napraviti v nevtralnem delu jarke. Na bolgarski strani je bil en mož ranjen, na grški strani je bil en mož ubit, dva sta bila ranjena.

Italijansko ministrstvo — v soglasju.

Rim, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« dementira energično vse vesti o razporu, ki da je nastal med finančnim in med vojnim ministrom zaradi vojaških potrebščin. Med tema ministroma se je brez težav doseglo soglasje in ni bilo med njima nobenega razpora.

Rusija izžene vse Nemce in Avstrijce?

Dunaj, 30. oktobra. »Zeit« poroča: Ruske policijske oblasti so odredile, da morajo vsi nemški in avstrijski podaniki (očividno le oni, ki se ne nahajajo v vojnem vjetništvu op. ur.) tekom 14 dni Rusijo zapustiti. Ruska vlada jih hoče spraviti preko nevtralnih dežel v domovino. Nekatere izjeme veljajo za one, ki so slovanskega ali francoskega pokolenja.

Ruske izgube.

Frankobrod, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poroča, da izkazujejo ruske liste izgub, ki obsegajo samo oficirje, za čas od 17. do 20. oktobra 800 imen. Doslej je samo polkovnikov in generalov padlo 320.

Konfiskacija tujega imetja.

Marzilja, 30. oktobra. (Kor. ur.) Državni pravdnik je zaukazal konfiskacijo treh velikih hotelov, katerih lastniki so Nemci, kakor tudi konfiskacijo filijalke Wallahove rafinerije. Dalje je zasegel pri neki banki naloženih 160.000 frankov, ki izvirajo iz zapuščine nekega Hermana Bilfingerja in so imeli pripasti nemškim dedičem.

Princ Battenberg.

London, 30. oktobra. (Kor. ur.) Princ Ludovik Battenberg je odstopil z mesta prvega pomorskega lorda.

Upor proti Angležem v Hongkongu.

Berolin, 30. oktobra. Profesor Delbrück poroča, da je dobil iz Hongkonga naslednjo vest: Proti angleškemu gubernatorju se je izvršil atentat. Indijske čete so bile razorožene. Angleži mrzlično utrjujejo mesto.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za **Rdeč križ** J. Žirovnik, nadučitelj v Borovnici 11 K; iz nabiralnikov Ciril-Metodove družbe in c. kr. notar Demšar v Ložu 5 K, iz poravnave Pakiž c. Doles. Skupaj 16 kron. Srčna hvala.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. oktobra: Jera Rudolf, bivša dninarica-hiralka, 66 let, Radeckega cesta 9. — Uršula Sterle, posestnikova hči, 7 dni, Črna vas 15.

Dne 29. oktobra: Demeter Zerbo, metlarjev sin, 10 mesecev, Rimska cesta 17.

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Pišite še danes po

pogoje radi nakupa izborne turške srečke na ugodno mesečno odplačevanje! V srečnem slučaju zamorete že pri prihodnjem žrebanju dne 1. decembra postati lastnik 3641

400.000 frankov!

Srečkovno zastopstvo 1. Ljubljana.

Najstarejša **konjakova** znamka

monarhije. 3646

Grofa Štefana Kegleyich nasl.

BUDAFOK.

Zdravniško priporočen. — Na vseh razstavah odlikovan s častnimi diplomi. — Dobiva se povsod.

Proti katarom!

Gleichenberški

Emin in Konstantinov vrelec

Od Nj. Vel. cesarja in kralja Franca Jožefa I. vodno v rabi.

Sezija 15./5. do 30./9. | Povsod razpošilja ravnateljstvo vrelcev Gleichenberg.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 Srednji zračni tlak 736 mm

okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop.	729·2	15·6	sr. jjzah.	pol. oblač
„	9. zv.	730·2	10·1	sr. zah	„
31.	7. zj.	730·1	8·4	sl. jazh.	dež

Srednja včerajšnja temperatura 10·3°, norm. 7·6°. Padavina v 24 urah mm 0·6.

Dobro ohranjen kratek 3652

klavir in pianino

se ceno prodasta. Radeckega cesta štev. 2. v pritličju pod svetilko.

Kontoristinja

zmožna strojepisja, ter slovenske in nemške stenografije, **se takoj sprejme.**

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod **„Takojšni vstop 3653"** na upravn. »Slov. Naroda«. 3653

Izobražena gospodična

mlada, iz poštene družine, **išče službe.** Zmožna slovenskega in nemškega jezika, zna kuhati, šivati in ročna dela in želi priti k dobri, bolj priletni družini v Ljubljani. Ponudbe pod šifro **„Izobražena gospodična 3647"** na upravništvo »Sloven. Naroda«.

Lepo

stanovanje

s 4 sobami **se odda** v I. nadstropju Slovenski trg št. 8. **takoj ali s februarjevim terminom.** 3649

Lep eleganten

lokal

se odda s februarjevim terminom v hiši „LJUDSKE POSOJILNICE" v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Kólere

se ubranite najbolje

ako zavžijete dvakrat na dan po 1/50 l pristnega rastlinskega likerja

„FLORIAN-"a

in si perete usta in roke z rastlinskim žganjem (fluidom)

„VIVA"

primešanim k vodi.

Oba izdelka, postavno varovana, se dobita pristno od

Rastlinske destilacije „FLORIAN" v Ljubljani, Prešernova ulica.

Fran Benedik

Pavla Benedik roj. Žontar

poročena. 3639

Stražišče pri Kranju *Gradec, dne 31. oktobra 1914*

Matica Slovenska **M. DRENIK** „Zvezda".

Volna za naše vojake v obrambo proti mrazu: snežne kapice, sviterji, zapestke, koleniki, životni pasovi, nogavice i. t. d.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da bom po smrti svojega moža dolgoletno

urarsko in optiško trgovino

s pomočjo izkušenega poslovodje **vodila naprej.** Priporočam se tudi zanaprej za cenj. naročila. 3651

KLARA SOMNITZ, urarjeva vdova

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 16.

Popravila se sprejemajo.

Modni salon

Stuchly-Maschke

Najnižje cene! *Najnižje cene!*

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

priporoča svojo veliko zalogo okusnih najnovejših damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vse v modistovsko obrt spadajoče stvari po najnižji ceni.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Št. 2534, 3648

Dobava jestvin in kruha

za hrano prisiljencev in gojencev odda se odda vsled odloka dež. odbora kranjskega z dne 23. oktobra 1914 štev. 21.636 za leto 1915 in sicer:

BLAGO:

1.	Kruh. Zalagati je kruh za zdrave in bolne prisiljence oziroma gojence in kot sestavina za izdelovanje cmokov.		
2.	goveje meso	okroglo	7300 kg
3.	telečje meso	„	100 „
4.	svinjska mast, ogrska	„	2500 „
5.	rastlinska mast v sodih	„	2500 „
6.	moka za prežganko	„	6000 „
7.	moka za cmoke	„	6500 „
8.	prednja moka	„	200 „
9.	koruzna moka za polento	„	5500 „
10.	pšenični zdrob	„	1000 „

BLAGO:

11.	fižol rdeč ribničan, šele takrat, ko bo lastni pridelek uporabljen	okroglo	5500 „
12.	riž	„	1600 „
13.	ješprenj	„	1800 „
14.	ješprenjček	„	150 „
15.	olje, navadno jedilno	„	200 „
16.	sol, morska	„	3500 „
17.	kava, navadna nežgana	„	30 „
18.	kumin	„	50 „
19.	poper	„	15 „
20.	kaša	„	300 „
21.	suhe češplje	„	400 „
22.	sladkor v štokih	„	50 „

To blago je dostavljati v skladišče v prisilni delavnici, Ker je skladišče še v Ljubljani, je blago podvrženo užitnini.

Ponudbeni pogoji so ponudnikom na razpolago v pisarni podpisanega ravnateljstva, ter je ponudbam pristaviti izjavo, da se ponudnik podvrže tem pogojem.

Za dobavo mesa veljajo posebni ponudbeni pogoji, vsled katerih se mora meso enako zalagati kakor za vojake.

Pismene ponudbe morajo biti postavno kolekovane in v dveh zavitkih, od katerih zunanji mora imeti naslov podpisanega ravnateljstva, notranji pa, ki mora biti zapečaten, ime ponudnika in pripombo »Ponudba za zalaganje jestvin oziroma kruha, mesa«.

K zaporednim številkam blaga 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20 in 21 je posebej v zapečatenih zavitkih vložiti vzorce.

Ponudbe z vzorci je vložiti do 1. decembra 1914 v pissrni ravnateljstva deželne prisilne delavnice v Ljubljani.

Oferenti zamorejo ponuditi dobavo tudi za krajšo dobo, toda ne manj kakor za eno (prvo) četrtletje.

Ravnateljstvo kranjske deželne prisilne delavnice in vzgojevališča

v Ljubljani, dne 30. oktobra 1914.

Pohištvo!

po jako nizki ceni in najsolidneje izdelano dobite edinole pri

„Prvi kranjski mizarski zadrugi" v St. Vidu nad Ljubljano

postaja Vižmarje. 2491

Spalne oprave z marmor. plošč. in zrcali od 230 K naprej. Izdelujejo se tudi vsakovrstna stavbinska dela.

Proračuni in ceniki brezplačno in poštnino prosto.

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!!

K 85·— namesto K 125·—. Za reklamo razpošljem 500 novih koles „Torpedo" s prostim tekom elegantne oblike s svežo pneumatiko in 3 letnim jamstvom. Ista kolesa z gorsko pnevmatiko **K 90·—.** Sveži plašči à K 4·—, 5·—, 6·—, zračne cevi K 2·80, 3·—, 3·50. Popravila, emajliranje, poniklianje in vse sestavine po tvorniških cenah. Ob sklicevanju na „Slovenski Narod" 5% popusta na moje nizke katalogne cene. 1895

A. Weissberg, tvorniška zaloga, Dunaj II, Untere Donaustr. 23 S.

Cenovniki gratis. Kupčija na obroke izključena. Slovenska korespondenca.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2·40 K; prima polbelega 2·80 K; belega 4 K; belega puhastega 5·10 K; kg velefinega snežnobelega, puljenega, 6·40 K, 8 K; kg puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko. 3545

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlg, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3·50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. **S. Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

„Dobro blago se samo hvali!"

G. F. Jurásek

vglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil

Ljubljana, Poljanska cesta 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin, harmonijev ter vsega glasbenega orodja, najboljših strun „Weichold" in drugih ter vseh potrebščin glasbil. — Jamčim pismeno 10 let in prodajam po nepretiranih cenah. — Specialni zavod za uglaševanje ter popravila glasovirjev in vseh glasbil. Vglašujem »Glasbeni Matici«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom.

Vsak instrument v moji zalogi je strokovnjaško preiskan.

Najcenejša posojevalnica.

Najnižje cene.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti žimnati modroci, otroški vozički itd.

Ustanovljena 1847.

Najsolidnejše blago.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

3593

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole.

V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so vsaj z zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Odhodno izpričevalo šole upravičuje do **dveletne** aktivne vojaške službe in **nadomešča trileto učno dobo** v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare najmanj 14 let in ki so dovršile ali 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4 razred kake srednje šole.

Pripravljalnega razreda na dekliškem oddelku ni.

Vpisovanje se bo vršilo v ponedeljek, dne 2. novembra 1914, od 9. do 12. ure dopoldne.

Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prineso seboj **krstni list, zadnje šolsko izpričevalo** in 15 K vpisnine ter prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje tudi pismenim potom

Ljubljani 20 oktobra 1914 **ravnateljstvo.**

Anton Presker

krojač 40

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Pekarija, slaščičarna in kavarna

Jak. Zalaznik

Stari trg štev. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6,

Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine

priporoča

klobuke

čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izbor

dežnikov in sončnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Najstarejše leto. 1842. **Tovarna oljnatih barv, laka in firneža** Telefon Številka 154.

BRATA EBERL

črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja 41

Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. nasproti hotela „Union".

Ljubljana

Delavnica: Igriška ulica štev. 6. Električna sila.

Žagni polno jarmenik in stroji za obdelovanje lesa vseh vrst zlasti patentni **brzodelni jarmenik, jarmeniki cepilniki, (samice), benečanski jarmenik** enolistni in dvolistni.

Vsi stroji za mizarje, kolarje, strugarje, sodarje, tesarje itd. itd.

Vsi stroji za izdelovanje pohištva iz vpognjenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa.

Stroji za lesno volno.

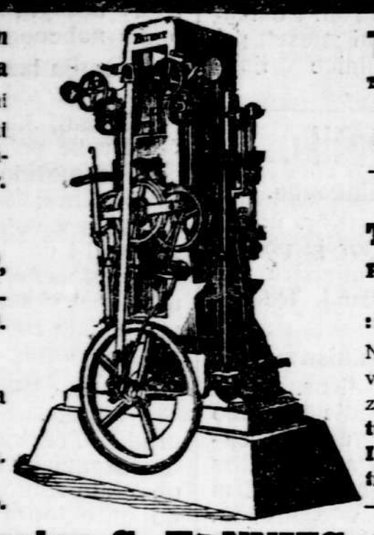

TURBINE

za vse vodne razmere z največjo izrabljivostjo.

Precizijski regulatorji.

— Patent prijavljen. —

MODERNE 320

TRANSMISIJE.

Prevzem kompl. tvorniških oprav za vso :: lesno industrijo. ::

Najfinejše reference mnogovrstnih obratov tu in v inozemstvu. Sedaj se izdeluje **turbinska naprava za I. kranjsko elektr. centralo: 2 turbini po 1600 konjskih sil.**

Tvornica strojev G. TUNNIES, Ljubljana P.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam 3314

: klobuke le najfinejše izvršbe. :

Žalni klobuki vedno na razpolago.

Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj prileżni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJI STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

K 12·50—16·50.

Ljubljana **Fr. Ševčik** **Židovska ul. 7.**

puškar

priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnih 217

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi **belgijskih, sulskih** in **čeških strogo preizkušenih pušk,** za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam **lahke trocevke** in **puške Beck** s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštnine prosto.

Stanovanje

s 3 sobami in pripadki, **se odda takoj ali za februar.** 3633

Vpraša se **Miklošičeva cesta št. 18, 1. nadstropje.**

Abiturijent

zmožen slovenskega, nemškega in deloma laškega jezika, **išče primerne službe.** — Ponudbe pod šifro **„Abiturijent/3631"** na upr. »Slov. Naroda«. 3631

Jabolčnik

disto in snažno pretočen, prav sladek, zajamčeno naraven, najboljše vrste, prešan iz pobrih sladkih jabolk (mošanci) razpošilja čo povzetju liter po 20 vinarjev od 100 litrov naprej 3586

Juri Jos. Stelzer, trgovina z moštom Wetzelsdorf pri Gradcu.

Išče se za februarski termin

pritličen lokal

(dve do tri sobe) **za pisarno.** Prednost na Dunajski cesti, okrog sodišča ali okrog glavne pošte.

Ponudbe pod **„Pisarna"** na upravništvo »Slov. Naroda« do 4. novembra. 3578

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili. 12

„SLAVIJA"

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi K 60,750.720·18 — Izplačano odškodnine in kapitalije K 129,965.304·25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši **v Gosposki ulici štev. 12.**

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!!

Ženitna ponudba.

Uradnik se želi poročiti s gospodično, velike močne postave, 20 do 24 let staro.

Dopisi, ako mogoče s sliko, pod „Zvezda/3614" na upravn. „Slov. Naroda." 3614

Odda se v najem

posestvo

Antona Repret vulgo Kapsa iz Bleda, obstoječe iz **hotela s potrebnimi gospodarskimi in gostilničarskimi prostori, ter tudi nekaj njiv in travnikov.**

Posestvo se da v najem skupno, lahko pa tudi polja posebej.

Tozadevne ponudbe je poslati na **Terezlio Repret, kartonažno tovarno v Mengšu.** 3588

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja: 172

Ambrožev trg štev. 9.

Išče se 3638

stanovanje

z 2 ali 3 sobami (z najemnino 600-700 kron) **za takoj.** Ponude pod **„Takoj"** na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Odda se takoj

pritličen lokal

v vogalni hiši na Dunajski cesti in Sodni ulici 1 (nasproti kavarne »Evrope«) pripraven za trgovino in pisarno. 3617

Natančnejše se poizve **v hotelu pri Maliču I. nadstr., soba št. 12.**

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Povolna spalna oprava: 2 postelji, 2 omari, 2 nočni omarici in 1 umivalnik z marm. ploščo in ogledalom

K 350·—.

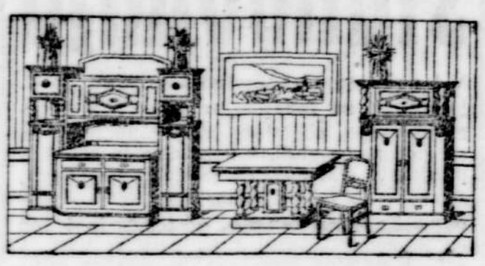

Jamči se za solidno delo.

Cene konkurenčne.

Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 modernih slik. 800

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13—18.

MARXOVE EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se hitro suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

pri tvrdki brata Eberl, Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

:: Delniška glavnica 8,000.000 kron. :: 2530 **Stritarjeva ulica štev. 2.** Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun :: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih :: **4 1/2 %** **Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje :: :: :: vseh vrst po dnevnem kurzu. :: :: ::**

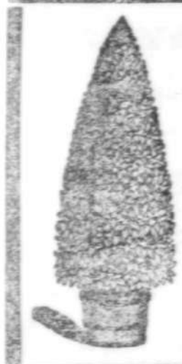

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno :: izdelane vence, šopke in trakove. ::

Dalje ima na razpolago :: za izposojevanje :: **ob mrtvaških odrih drevesne cvetlice, kakor tudi najfinejše dekoracijske cvetlice za dvorane :: in balkone. ::**

Imam tudi vsakovrstne sadike do najžlahtnejših cvetlic in zelenjadi. Sprejemam tudi naročila za na deželo. Vsa naročila se izvršujejo :: točno in solidno. ::

Brzojavke: I. Bizovičar, :: vrtnar, Ljubljana. ::

Proda se

stavbišče

ki meri okroglo 1000 m² blizu kolizeja ob Janez Knezovi ulici. Tozadevne ponudbe poslati je na uprav. »Slov. Nar» **pod „R. K./3609"** 3609

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča **v** izdelovanje **vsakovrstnih pušek** za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi **predeluje** stare samokresnice, sprejema vsakovrstna **popravila,** ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — **Ilustrovani cenik zastonj.** 41

Priporočamo specijalno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg štev. 9. — Lastna hiša.

Najnovejše **KOSTUME** **Najnovejša**

BLUZE **: Plašče, jope : Žalne — domače obleke Perilo, čepice, modrce : Kožuhovina :** **KRILA**

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000·—
Vlog koncem junija 1914 nad	„ 45,100.000·—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000·—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka. Hranilnilnica je **pupilarno varna** in

stoji pod kotrolo c. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/4% obrestim in najmanj 3/4% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

104

Zahtevajte vzorce! Oglejte izložbe!

J. GROBELNIK.

Različni ostanki, nenavadno ceno.

3474

:: Največja zaloga blaga iz volne, svile, baržuna, pliša, barhenta. ::

Blago za površne jopice v vseh barvah. Velika izbera preprog, zaves in odej.

ZIMSKE NOVOSTI.

SUKNO:

najboljši nakupni vir za moške obleke in površne suknje.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 33

M. GELBHAUS. oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zapriseženi strokovnjak c. kr. deželnega sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica

klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — **Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.**

Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösendorfer, Hölzl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder Stingl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss, Hofmann in Hofberg (amerk. harmoniji).

Obroki od K 15·— naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. **10 letna** postavno obvezna garancija. **Najemnina** najnižja. **Zamena** najugodnejša. **Uglaševanje ter popravila** strokovno in ceno. Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate **izključno le jaz** za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom **falzifikatov** in navideznega **„pofelna"** pri kričačih, ki se drznejo govoriti o **„dobrem blagu"**, dasi nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Vojni čas!

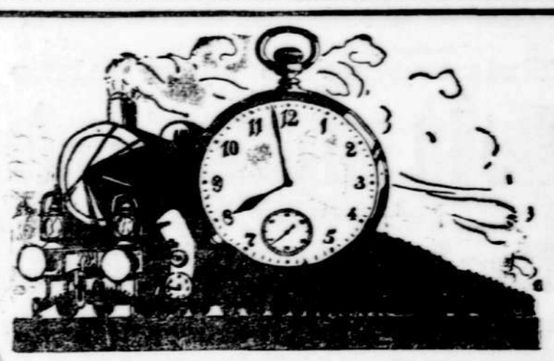

Ugodna prilika!

Vsled obile zaloge ur, zlatnine, srebrnine in lepih briljantov, nudim cenj. odjemalcem sedaj še blago po starih cenah, zato naj nihče ne zamudi ugodne prilike in naj si nabavi potrebno. 2000 budilk ur K 4·— in 5·— dokler še stara zaloga. Krasna namizna oprava po znižanih cenah. — Kupuje staro srebro in zlato.

V vojnem času je neobhodno potrebna fina, zanesljivo idoča ura ali žepna budilka, kakršno dobite samo pri stari res domači tvrdki

F. ČUDEN

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 1.

Kdor nima časa v Ljubljano priti, naj naroči cenik, ki se pošlje zastonj in pošt. prosto.

Dva elegantna 3606

stanovanja

V I. nadstropju na Slovenskem trgu št. 2. **je oddati za februarjev rok 1915 večje stanovanje,** obstoječe iz 4 velikih sob z razgledom na park, s kopalnico in obsežno pritiklino. V stanovanju je elektr. napeljava; in

manjše stanovanje, obstoječe iz 4 sob ter kopalnice. Razgled na park iz vseh 4 sob. Električna napeljava in obsežna pritiklina. Stanovanje **se odda za februarski rok 1915 eventuelno že 15. novembra 1914. Povprašati je v pisarni dr. V. KRISPER in dr FR. TOMINŠEK, Slovenski trg št. 2.**

Ogledovanje dnevno od 11 - 12. dopoldne, od 4 - 5. popoldne, izvzemši nedelje.

POZOR! POZOR!

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo **po najnižjih cenah.** Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

Naslov za brzojavi: **Viktor Bajt,** cvetlični salon, Ljubljana.

Fran Sax, elektrotehnik

Ljubljana, Rimska cesta št. 19

oblastv. konc. inštalater za električne naprave, luči, prenos sile; dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelovodne naprave! Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, proračuni na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najnovejšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate barve

Suhe barve

Emajlne barve

Fasadne barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:
„ firnežev, „
„ čopičev, „
„ lakov, „

Mavec (Gips)

Olje za pode in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje: 131

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj! Ceniki zastonj!

Najnižje cene. **Najnižje cene.**

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani.

Prešernova ulica štev. 44.

Priroja pogrebe v Ljubljani in na deželi od najpriprostejše do najelegantnejše vrste, v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih.

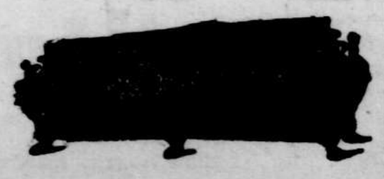

Ima bogato zalogo

vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Zahteva naj vsakdo o potrebi cenik in se bode prepričal, da so cene znatno nižje kakor drugod! Ceniki so franko in zastonj na razpolago. Posebno se tudi priporoča onim serodnikom na deželi, ki imajo svojce v deželni bolnici. Te pogrebe oskrbuje po izredno nizkih cenah.

Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

JOSIP TURK.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Nevaren pobegli prisiljenec Jožef Gril, 22 let star, doma v Krašni, sedaj prisiljenec, je od svoje mladosti sem zelo podvržen tatvini ter je bil zaradi tega že šestkrat kaznovan. Minulo leto nekega dne meseca septembra je pobegnil iz prisilne delavnice, a je bil letos meseca avgusta od policije v Ljubljani prijet in sodišču izročen. Navihani tat je bil jako spreten pri izvršitvi svojega namena. Čakal je skrit pred hišo, v katero je mislil vlomiti, ter opazoval, kdaj da gredo ljudje z doma in kam polagajo ključ vežnih vrat. Ko se je čutil varnega, je neoviran izvršil svoj namen. Za svoje kaznivo dejanje si je izbral brdski okraj. Tam je Jožefu Avbelju v Gaberju izmaknil srebrno žepno uro, na to je pa vlomil v Gregoričevo trgovino, kjer je pobral nekaj denarja in nekaj drugi reči. Še isto noč je vlomil v Moretovo trgovino v Zgor. Lokah, kjer je odstranil omrežje z okna in odnesel najmanj 40 K gotovine. Naslednji dan je v Gornjih Kosezah obiskal Uršulo Bolte, in le tej odnesel 177 K. Dne 13. julija t. l. je pa v Podbrdu Martinu Klopčiču odnesel 200 K. — Obdolženec trdovratno taji vse te dokazane tatvine. A priče, ki obdolženca poznajo, so potrdile, da so ga v kritičnem času v tem kraju videle kar je nazadnje tudi sam priznal, le tatvin neče priznavati. Sodišče je nevarnega tata na 2 leti težke ječe obsodilo.

Žganje ga je zapeljalo. Anton Plestenjak, oženjen delavec, je služil za hlapca pri pekovskem mojstru in gostilničarju Jožefu Bončarju na Sv. Petra cesti. Gospodar je izročil dekli Mariji Rojc 265 K 50 vin., da bi šla v glavno tobačno zalogo po tobak. Tej se je pa ponudil Plestenjak, češ, da bo on to izvršil, nakar mu je ta izročila denar. Vzel je voziček in košaro ter odšel. Med potjo je pa popil nekaj žganja in pri tem se ga je polastila misel, da bi z denarjem pobegnil. In res, voziček, košaro in knjigo je pustil na Starinarskem obrežju in jo krenil na Vič, kjer je prenočil pod nekim kozolcem. Drugega dne je šel peš v Logatec in od tod se je odpeljal v Trst. Obdolženec, ki dejanje priznava, je bil obsojen na **10 mesecev težke ječe.**

Zapreti se ni pustil. Dne 29. septembra t. l. je Miha Štrukelj, delavec brez stalnega bivališča, prosjačil po Kranju ter stresal nadležnost, kar je dalo povod, da ga je stražnik odvedel na stražnico, odkoder se je branil iti v občinski zapor. Ko je stražnik šel po občinskega tajnika in vrata stražnice zaklenil, je porabil Štrukelj priliko, da je začel razbijati po vratih in kričati, da bo stražnika ubil ali pa zaklal. Ko je ta stopil nazaj v stražnico, se je obdolženec zagnal vanj, ga prijel za prsi in mu odtrgal vrvico za piščalko. Šele s pomočjo drugega stražnika ga je bilo moč vkrotiti in odvesti v zapor. Obdolženec se zagovarja s popolno pijanostjo, česar pa priče ne potrdijo. Za kazen je dobil **14 mesecev težke ječe.**

Mladega dekleta odpeljal. Jožef Kobal, 22 let stari strojnik iz Podkraja, je služil na Trkmanovi žagi v Podkraju. Tu se je seznanil s 16letno Trkmanovo hčerko. Spočetka niso imeli dekletovi starši nič posebnega pomisleka. Ko je pa Kobal prišel ob svoje premoženje, so starši zabranili nadaljnje občevanje z obdolžencem. Letos, meseca aprila, je šel v Trst, ker mu je izročila služkinja Ivana Širca 210 K, da bi jih izročil njenemu očetu. Tega pa obdolženec ni storil, marveč se vrnil nekaj dni potem zopet v Podkraj, kjer je imel kratek sestanek s svojo ljubimko. Ponoči jo je pa skozi okno odpeljal in se napotil ž njo v Litijo, kjer je bil zaposlen. Kobal, ki dejanja ni tajil, je bil obsojen na **štiri mesece ječe.**

Osvežujoče spanje je okrepčilo in globoka potreba za vsakega. Kolikor boljša postelja, toliko boljše spanje. Ob kupovanju posteljnega perja in zgotovljenih postelj, bi se morali torej obrniti samo na kako pripoznano in solidno firmo. Razpošiljalnica S. Benisch v Dešenici št. 767 na Češkem je že davnej poznana za tako in si je z vselej pošteno in ceno postrežbo pridobila velik, zvest krog odjemalcev in uživa največje zaupanje. Ne pozabite torej si pred nakupom posteljnega perja in zgotovljenih postelj zastonj dati priposlati bogato ilustrovani cenovnik gorenje firme.

Spominjajte se rodbin vpoklicanih vojakov in „Rdečega križa".

Štampilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe,

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilij

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1.

Ceniki franko. Ceniki franko.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 štev. 119 državnega zakonika z dodanim

zvršitvenim propisom

in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi.

Trdo vezan 5 K 60 v., po pošti 5 K 80 v.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Popravila in preobleke :: točno in ceno. :: Popravila in preobleke :: točno in ceno. ::

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelovodov, ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škriljem z

asbest-cementnim škriljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesnocementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Hišna in kuhinjska oprava. Postakljena posoda.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F. K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

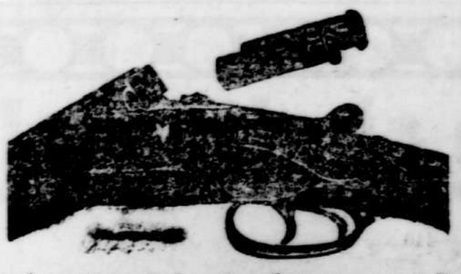

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov)

kakor tudi

umetalni ogenj po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samokresov in biciklov točno in solidno.

Cenovnik zastonj in poštnine prosto.

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI. · PORODNIŠNICA
LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
ŠEF-ZDRAVNIK PRIMARIJ · DR. FR. DERGANC

Varstveno orožje za dom

: puško za na lov :

prve vrste kakovosti poleg drugih predmetov za lov kupite ugodno samo pri staroznani

tvornici orožja ANT. ANTONITSCH

v Borovljah, št. 34, Koroško. Cenovnik zastonj in poštnine prosto. 2898

Ženitna ponudba.

Mesar, gostilničar in veleposestnik neomadeževane preteklosti, v bližini Gorice, star 27 let, se želi poročiti z gospico primernih let, ki bi imela veselje do omenjene obrti, mlada vdova brez otrok ni izključena, premoženje postranska stvar.

Cenjene ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda" pod „Ženitev 3643" če mogoče s sliko, katera se vrne. Tajnost zajamčena. 3643

Noben drug šivalni stroj ni izdelan s tako točnostjo skrbnostjo in trpežnostjo kakor PFAFF-šivalni stroj

Noben drug šivalni stroj nima toliko prednosti in izboljšanja kakor PFAFF-šivalni stroj.

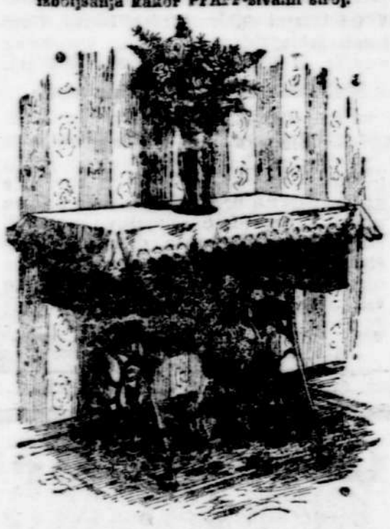

V Vašo lastno korist je, da si pred nakupom ogledate mojo veliko zalogo ali pa zahtevate cenik. 713

Ign. Vok

največja trgovina šivalnih strojev in Puchovih koles,

LJUBLJANA,

Sodna ulica 7

(zraven sodnije).

M. ROSNER & Co.

v Ljubljani

veležganjarna sadja in tovarna likerjev

priporoča

v svoji lastni žganjarni kuhane izdelke i. s.:

slivovko

brinjevec

hruševec

tropinovec

pristnost zajamčena.

Vermut-vino

najboljše kakovosti.

Ugodne cene!

Vzorci na razpolago.

A. KUNST

Ljubljana

Židovska ulica štev. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorce poslati. 40

Josip Stupica

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče **potrebščine, že obrabljene vozove in konjske oprave.**

Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado „Neril" po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1,

(vogal Mestnega in Starega trga).

:: Postrežba točna in vestna. ::

Jos. Rojina

modni atelije

: za gospode :

Ljubljana,

Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in uradniške uniforme:

po meri v najkrajšem času.

Najcenejši nakupni vir

volne za pletenje

vseh kakovosti za izdelovanje životnih pasov, nogavic, snežnih kapic, rokavic, zimskih zapestk in nakolenikov (kolenogrejcev).

TONI JAGER

LJUBLJANA

Židovska ulica 5.

Proda se vsled selitve 1 velika

blagajna

(1.65, 0.95, 0.70), **nov pisalni stroj, pisalne mize. Stari trg št. 30./I.** 3585

Vinski mošt

26 do 38 K, **rizlingov mošt** 44 do 56 K, **stara voljna vina** 56 do 76 K, **pristna slivovka in tropinovec** 140 K za 100 litrov prodaja

J. KRAVAGNA

v Ptuju, Stajersko.

Stanovanje

se odda obstoječe iz 3 velikih sob, s kuhinjo in zaprtim hodnikom v Stritarjevi ulici štev. 7. I. nadstropje z razgledom na Ribjo ulico **za takoj.**

Povprašati je istotam v II. nadstropju. 3629

Lepo, zračno

stanovanje

v I. nadstropju, tri sobe s parketi, s predsobo, kuhinjo, kletjo, drvarnico, obsežen vrt z uto, **se odda takoj na Cesti na južno železnico štev. 32.** 2630

Več lepih in suhih

drva

ima na prodaj 3604

Anton Keržič

Rakitna pri Borovnici.

Mesečna soba

z elektr. razsvetljavo, centralno kurjavo, jutranjim solncem, z uporabo kopeli (na željo tudi klavirja), event. z oskrbo, **se odda.** Istotam je na razpolago prizemno **stanovanje,** obstoječe iz 1 sobe, kuhinje ter pritiklin, event. tudi z opravo. — Poizve se **Pod Rožnikom, Večna pot št. 3, I. nadstropje.** 3616

Prodajo se

2 otroška vozička

in še malo rabljena 3638

kopalna banja.

Magdič, Janez Trdinova ul. 8/II.

Vsak petek 6106

sveže morske ribe

Velika zaloga močno asortiranih klobas za narezke, praške in graške gnjati; cistercijansko čajno maslo. Vse to se dobiva vsak dan sveže pri

J. BUZZOLINI

delikatesna trgovina

v Lingarjevi ulici.

---

2 elegantni

stanovanji

vsako obstoječe iz 4 velikih sob s krasnim razgledom in na solnčni legi s kopalnico in z vsemi pritiklinami, opremljeno s vsem konfortom in električno razsvetljavo, **je oddati takoj ali za februarski termin.**

Istotam se da tudi 3642

podpritlično stanovanje z 2 sobama in z vsemi drugimi pritiklinami **takoj ali za februarski termin v najem.** Naslov v uprav. »Slov. Nar.«

B. Götzl

Krasne novosti jesenskih in zimskih oblek, površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbera tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence! Solidna postrežba! Najnižje cene!

LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Zahtevajte zastonj in franko moj katalog o električnih in acetilenskih svetiljkah

za vsakovrstne potrebe. Izvrstne električne žepne svetiljke, svetijo prav jasno K 1·50, 2·—, 2·50. Električne ročne svetiljke v kovinastih tulcih po K 2·—, 3·—, 4·—, hišne svetiljke v leseni škatljici K 4·50. Acetilenske svetiljke medene, poniklјane, jako stanovitne, a se lahko porabijo za viseče ali namizne svetiljke K 4·—, 5·—, 6·—. Po povzetju pošilja

A. WEISSBERG

izvozna tvrdka, Dunaj II., Untere Donaustrasse 23/III.

Dopisuje se slovensko in hrvaško

Franc Kos

Ljubljana, Sodna ulica.

Podpirajte domačo industrijo! Stare nogavice se cono podplotujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni materijal za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno

Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

1672

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznano izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote **daleč nadkriljujoči** dobroti kakor tudi svoje priznano izvrstno **apno.**

Priporočila in izpričevala 2181

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Katera dama ali gospod

bi posodila visokošolcu 800 K kron proti mesečnemu odplačevanju, proti zahtevanim obrestim in proti popolnoma varnem jamstvu. Blag. ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod **„800/3635“.**

Deklica

stara 16 let, boljše rodbine **želi stopiti takoj v kako primerno službo.** Najraje na deželi.

Ponudbe na uprav. »Slov. Nar«. pod **„Deklica/3640“.** 3640

Proti 9

zobobolu in gnjilobi zob

izborno deluje dobro znana **antiseptična**

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajn juž. železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!

Prosim vljudno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborno delujoče **antiseptične melusine-ustne zobne vode,** katera je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinović, kr. pošte meštar

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. — Tetra perilo. — Spalne vreče.

Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.

Prodaja vina.

Zadruga hrvatskih vinogradnikov v Zagrebu ima v svojih kleteh 4000 hekto čistega, zajamčeno naravnega belega in rdečega vina, novega in starega nudi po kakovosti hektoliter za ceno od 35 do 100 kron, stavljeno na kolodvor Zagreb. Prodaja se od 100 litov naprej. Na vagone mnogo ceneje. Vsa nadaljna navodila daje

ravnatelj. zadr. hrv. vinogradnikov v Zagrebu, Kukovićeva ul. 5

Priporoča se modna trgovina

Ljubljana **Peter Šterk** Stari trg 18

Ia kakovosti zimsko in drugo **perilo,** razni gorki predmeti za **vojake,** najmodernejše **bluze, jutranje obleke,** pletene **jopce,** razni **nakiti** in potrebščine za **šivilje. Moški klobuki in čepice.** Velika izbira **kožuhovine** itd.

Vse po priznano najnižjih cenah.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1913: **K 236,633.922·—.**

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 30. sept. 1914: **K 81,728.942·—.**

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“). Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje **denarnih vlog** na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje **vrednostnih papirjev** strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. **Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.** 1660

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon štev. 41

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča **Narodna tiskarna.**

Izboljšajte promet v svoji gostilni

z najboljšim in najcenejšim plzenskega tipa

češkim budejeviškim delniškim pivom.

Zahtevajte ga v gostilnah ljubljanskih, v grand hotelu Balkan, Trst, hotelu Lacroma, Gradež, palači prve hrvatske štedione Zagreb, Napredak, Sarajevo, Beranek, Banjaluka i. t. d.

Informacije podaja **češka delniška pivovarna v Čeških Budejevicah, Roza Rohrman, Ljubljana, Bogumil Pouka, Trst.** 2638

G. Flux

Gosposka ulica 4,

I. nadstropje, levo. 3644

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

v udobnost cenj. občinstva zopet v **središču mesta.**

Priporoča in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor

privatno trgovsko in gostilniško osobje izbira različnih služeb, zlasti za žensko Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Pri vnanjih vprašanjih se prosi za odgovor znamka.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 15

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles. Šivalni stroji

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“, Pletilni stroji vseh velikosti.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

440

obrestuje hranilne vloge po čistih **4 3/4 %** brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000. Ustanovljena leta 1881.